

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

Φορολογική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση του επιχειρησιακού κινδύνου. Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου.

(Factors affecting the effective management of business risk. The role of internal control)

Συντάκτης:

ΤΣΙΟΛΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

ΑΜ:141154

Επιβλέπων Καθηγητής: Ελευθεριάδης Ιορδάνης

Θεσσαλονίκη : 01/02/2022

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας Πινάκων.....	3
Πίνακας Γραφημάτων.....	4
Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Κεφάλαιο 1 ^ο Εισαγωγή, αναγκαιότητα και διάρθρωση διπλωματικής.....	7
1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	7
1.2 Διάρθρωση εργασίας.....	8
1.3 Αναγκαιότητα της Διπλωματικής εργασίας.....	9
1.4 Σκοπός της παρούσας εργασίας.....	10
Κεφάλαιο 2 ^ο θεωρητικό πλαίσιο.....	11
2.1 Εισαγωγή κεφαλαίου.....	11
2.2 Ορισμός και έννοια εσωτερικού ελέγχου.....	11
2.3 Κίνδυνος - Διαχείριση επιχειρηματικού κινδύνου.....	15
Κεφάλαιο 3 ^ο Επισκόπηση Ερευνών.....	19
3.1 Εισαγωγή.....	19
3.2 Ανάλυση βιβλιογραφίας.....	19
Κεφάλαιο 4 ^ο Μεθοδολογία έρευνας.....	24
4.1 εισαγωγικά.....	24
4.2 Ερευνητικό Εργαλείο.....	24
4.3 Μεταβλητές και μέθοδος στατιστικής ανάλυσης.....	27
4.4.Ηθικά Ζητήματα.....	27
Κεφάλαιο 5 ^ο Αποτελέσματα έρευνας.....	28
5.1 Αποτελέσματα έρευνας.....	28
5.2 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής.....	29
Κεφάλαιο 6 ^ο Συμπεράσματα, και προτάσεις για μελλοντικής έρευνας.....	63
6.1 Συμπεράσματα.....	63
6.2 Προτάσεις μελλοντικής έρευνας.....	65
Βιβλιογραφία.....	66
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	66
Ξενόγλωσση.....	66
Ιστοσελίδες.....	69
Παράρτημα:Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	72

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1	29
Πίνακας 2 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2	30
Πίνακας 3 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3	31
Πίνακας 4 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4	32
Πίνακας 5 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5	33
Πίνακας 6 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6	34
Πίνακας 7 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7	35
Πίνακας 8 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8	36
Πίνακας 9 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9	37
Πίνακας 10 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10	38
Πίνακας 11 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11	39
Πίνακας 12 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12	40
Πίνακας 13 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13	41
Πίνακας 14 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14	42
Πίνακας 15 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15	43
Πίνακας 16 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16	44
Πίνακας 17 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17	45
Πίνακας 18 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18	46
Πίνακας 19 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19	47
Πίνακας 20 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20	48
Πίνακας 21 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21	49
Πίνακας 22 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 22	50
Πίνακας 23 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 23	51
Πίνακας 24 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 24	52
Πίνακας 25 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 25	53
Πίνακας 26 Μέσοι Όροι Ερωτήσεων	54
Πίνακας 27 KMO and Bartlett's Test	56
Πίνακας 28 Communalities	57
Πίνακας 29 Total Variance Explained	59
Πίνακας 30 Structure Matrix	60
Πίνακας 31 Model Summary	62
Πίνακας 32 ANOVA	62
Πίνακας 33 Coefficients	62

Πίνακας Γραφημάτων

Γράφημα 1 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2	29
Γράφημα 2 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2	30
Γράφημα 3 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3	31
Γράφημα 4 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4	32
Γράφημα 5 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5	33
Γράφημα 6 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6	34
Γράφημα 7 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7	35
Γράφημα 8 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8	36
Γράφημα 9 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση	37
Γράφημα 10 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10.....	38
Γράφημα 11 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11.....	39
Γράφημα 12 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12.....	40
Γράφημα 13 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13.....	41
Γράφημα 14 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14.....	42
Γράφημα 15 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15.....	43
Γράφημα 16 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16.....	44
Γράφημα 17 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17.....	45
Γράφημα 18 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18.....	46
Γράφημα 19 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19.....	47
Γράφημα 20 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20.....	48
Γράφημα 21 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21.....	49
Γράφημα 22 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 22.....	50
Γράφημα 23 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 23.....	51
Γράφημα 24 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 24.....	52
Γράφημα 25 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 25.....	53
Γράφημα 26 Μεσοί Όροι Ερωτήσεων	55
Γράφημα 27 Plot	56

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική έρευνα πραγματεύεται το ρόλο που διαδραματίζει ο εσωτερικός έλεγχος επάνω στην αποτελεσματική διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου. Μέσα στην πολύπλοκη και ραγδαίως εξελισσόμενη σημερινή οικονομική πραγματικότητα μετά τα τελευταία οικονομικά γεγονότα και τα σκάνδαλα που έχουν ξεσπάσει σε μεγάλες και μικρές εταιρείες ακόμα και το πιο πρόσφατο παράδειγμα μέσω του κολοσσού της Evergrande (μια εταιρεία με το μεγαλύτερο real estate και από τις μεγαλύτερες κατασκευαστικές του πλανήτη) και το φόβο μίας νέας οικονομικής ύφεσης, αλλά και τους διάφορους κινδύνους που υπάρχουν ο ρόλος του εσωτερικού ελεγκτή και του ελέγχου των κινδύνων καθιστά το ρόλο του ελεγκτή από τους σημαντικότερους κρίκους της επιχείρησης για την ολοκλήρωση των στόχων της. Μέσω της εν λόγω έρευνα θα εξεταστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου σε συνεργασία με το ρόλο του εσωτερικού ελέγχου σε θεωρητικό και πρακτικό πλαίσιο. Όσον αφορά το εμπειρικό κομμάτι της εργασίας στο πλαίσιο της έρευνας έχει αποσταλεί ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο σε 120 Ελληνικές επιχειρήσεις .Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε κυρίως από εσωτερικούς ελεγκτές, Λογιστές και διοικητικά στελέχη μεγάλων εταιρειών . Στο πρακτικό κομμάτι της εργασίας πέραν της περιγραφικής παρουσίασης των ευρημάτων πραγματοποιήθηκαν και έλεγχοι συσχετίσεων που ανέδειξαν στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα. Πιο συνοπτικά οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να παρουσιάσουν τις αντιλήψεις τους για το ένα η επιχείρηση όπου εργάζονται η διοικούν έχει πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνου καθώς και ποιος κατά τη γνώμη τους είναι ο ρόλος του εσωτερικού ελεγκτή. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με τη χρήση της ανάλυσης πολλαπλής παλινδρόμησης , με σκοπό τον έλεγχο των ερευνητικών υποθέσεων που προέκυψαν .Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι όσο πιο καλά μια επιχείρηση εντοπίζει τα ρίσκα της τόσο πιο αποδοτική είναι .

Λέξεις κλειδιά: Εσωτερικός έλεγχος, εξωτερικός έλεγχος, διαχείριση κινδύνου, ποιότητα εσωτερικού ελέγχου, σύστημα διαχείρισης κινδύνου.

Abstract

This dissertation deals with the role that internal Audit plays in the effective management of business risk. For example, through the Evergrande giant, a company with the largest real estate and the largest construction in the world, and the fear of a new economic recession, as well as the various risks that exist, the role of internal auditor and risk control makes the purpose of the auditor from the most important links of the company for the completion of its objectives. This research will examine the factors that affect the effective management of business risk in collaboration with the role of internal Audit in a theoretical and practical context. Regarding the empirical part of the work, an electronic questionnaire has been sent to 120 Greek companies. The questionnaire was answered mainly by internal auditors, accountants, and executives of large companies. In the practical part of the work, in addition to the descriptive presentation of the findings, correlation tests were performed which showed statistically significant results. More briefly, the respondents were asked to present their perceptions of whether the company where they work or manages have a risk management program and what in their opinion is the role of the internal auditor. The data processing was done using multiple regression analysis, in order to check the research hypotheses that emerged. The results of the research showed that the better a company identifies its risks, the more efficient it is.

Key words: Internal control, external control, risk management, quality internal control, risk management system.

Κεφάλαιο 1^ο Εισαγωγή, αναγκαιότητα και διάρθρωση διπλωματικής

1.1 Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Οι καθημερινοί κίνδυνοι και προκλήσεις που εμφανίζονται στη σημερινή εποχή είναι κάτι που προβληματίζει τις διοικήσεις των οικονομικών οργανισμών και τις φέρνει αντιμέτωπες με την αναζήτηση επίλυσης των προβλημάτων τους. Στη σημερινή εποχή η επίτευξη των εταιρικών στόχων απειλείται από τις συνεχόμενες αλλαγές και τους κινδύνους που τρέχουν καθημερινά. Για αυτό το λόγο η ελεγκτική επιστήμη καθίσταται όλο και πιο αναγκαία. Με την αύξηση του μεγέθους των οικονομικών μονάδων που υπόκεινται σε έλεγχο μετά τη βιομηχανική επανάσταση, ο καθολικός έλεγχος κατέστη ασύμφορος ή πρακτικά αδύνατος. Τα βασικά χαρακτηριστικά του ελέγχου των συστημάτων ήταν, η πρόωμη εισαγωγή της έννοιας του ελεγκτικού κινδύνου στην ελεγκτική πρακτική, η εμφάνιση στο έλεγχο των διαφόρων συστημάτων λειτουργίας της επιχείρησης, όπως το σύστημα καταχώρισης, επεξεργασίας, ταξινόμησης και ελέγχου λογιστικών πληροφοριών. Ο υποβιβασμός της προστασίας από απάτες και έμφαση στην επιβολή της ακρίβειας των λογιστικών δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων» (Καραμάνης, 2008). Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων σε συνδυασμό με την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων δημιούργησε, εκτός των άλλων και την ανάγκη υιοθέτησης νέων μορφών επιχειρηματικής συνεργασίας και νέων επιχειρηματικών κινδύνων (Χiao, 2011). Η δημιουργία νέων συνδυασμών επιχειρήσεων μπορεί να περιείχε μεγάλο κίνδυνο για την εταιρεία, για αυτό το λόγο θεωρήθηκε απαραίτητο ένα ολοκληρωμένο σύστημα παροχής οικονομικών πληροφοριών, δηλαδή ένα οργανωμένο σύστημα λογιστικής παρακολούθησης αλλά και ελέγχου όλων αυτών. Για την αποτελεσματικότητα (αποτελεσματική εφαρμογή) όλων των παραπάνω έπρεπε να υιοθετηθούν ορισμένοι κανόνες και αρχές, οι οποίες με τα χρόνια προσαρμόζονται και αναθεωρούνται ανάλογα με την εκάστοτε εποχή και τις μεταβολές στις οικονομικές συνθήκες. Η ορθή τήρηση των κανόνων, αρχών και παραδοχών εξασφαλίζουν την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος τήρησής τους αποτελεί έναν ανεξάρτητο κλάδο της λογιστικής, την ελεγκτική (Νεγκάκης & Ταχυνάκης, 2012).

1.2 Διάρθρωση εργασίας

Η παρούσα εργασία αποτελείται από 6 κεφάλαια.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί την εισαγωγή της εργασίας, γίνεται μια εισαγωγή στο θέμα στο οποίο πραγματεύεται, ο καθορισμός του αντικειμένου του εσωτερικού ελέγχου και του επιχειρηματικού κινδύνου, με σκοπό ο αναγνώστης να αποκτήσει μία πρώτη επαφή με το αντικείμενο της συγκεκριμένης επιστήμης. Αναλύεται ακόμα ο σκοπός της εργασίας, ενώ παρουσιάζεται και η διάρθρωση της εργασίας.

Στη συνέχεια στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το θεωρητικό πλαίσιο της διπλωματικής . Πιο αναλυτικά, εξετάζεται το τι είναι εσωτερικός έλεγχος και τι είναι ο επιχειρηματικός κίνδυνος.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανασκόπηση των βιβλιογραφικών ερευνών σχετικά με τον έλεγχο και τη διαχείριση κινδύνου .

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται το ερωτηματολόγιο της έρευνας και η μέθοδος στατιστικής ανάλυσης.

Εν συνεχεία στο πέμπτο κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας του ερωτηματολογίου .

Τέλος η διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με το έκτο κεφάλαιο στο οποίο αναλύονται τα συμπεράσματα καθώς και προτάσεις μελλοντικής έρευνας.

1.3 Αναγκαιότητα της Διπλωματικής εργασίας

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου σε μια εταιρεία καθίσταται πολύ σημαντικός , ειδικά στη σύγχρονη εποχή ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου επεκτείνεται σε διάφορες επιχειρησιακές λειτουργίες. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων και τον σωστό έλεγχο των διαδικασιών ώστε να διαφυλάσσει μια εταιρεία από κινδύνους που μπορεί να προκαλέσουν μεγάλη αναστάτωση σε μια εταιρεία ακόμα και το κλείσιμο της . Κάτι το οποίο καθιστά στις εταιρείες ένα συνδετικό κρίκο για την ολοκλήρωση των στόχων της .

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο παρελθόν έχουν διενεργηθεί διάφορες έρευνες με τη σχέση του εσωτερικού ελέγχου και τη διαχείριση κινδύνου , αλλά και τη σχέση του εσωτερικού ελέγχου και του επιχειρησιακού κινδύνου. Παρόλα αυτά σπανίζουν οι έρευνες που αφορούν και τα δύο ερευνητικά αντικείμενα (εσωτερικός έλεγχος και διαχείριση κινδύνου – Παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου). Οι περισσότερες από τις προηγούμενες μελέτες στον έλεγχο έχουν επικεντρωθεί στον εσωτερικό έλεγχο χωρίς να τον συνδέουν με την αποτελεσματικότητα στην επιχείρηση. Έτσι, η παρούσα έρευνα θα διερευνήσει τις σχετικές μελέτες για το τρέχον θέμα.

Μέσω της συγκεκριμένης έρευνας θα γίνει μια προσπάθεια για εμβάθυνση στους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου και ποιος είναι ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου σε όλα αυτό.

1.4 Σκοπός της παρούσας εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ολοκληρωμένη ανάδειξη της σπουδαιότητας του εσωτερικού ελέγχου αλλά και το βαθμό αλληλεπίδρασης μεταξύ των παραγόντων που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου και τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου , μέσω της διεξαγωγής θεωρητικής και εμπειρικής έρευνας.

Πιο συγκεκριμένα, διερευνήθηκε εκτενώς θεωρητικά ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου και η διαχείριση επιχειρησιακού κινδύνου μέσω βιβλιογραφικών αναφορών.

Στο πρακτικό κομμάτι της εργασίας πέραν της περιγραφικής παρουσίασης των ευρημάτων πραγματοποιήθηκαν και έλεγχοι συσχετίσεων που ανέδειξαν στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα.

Κεφάλαιο 2^ο Θεωρητικό πλαίσιο

2.1 Εισαγωγή κεφαλαίου

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η οριοθέτηση της έννοιας του εσωτερικού ελέγχου. Αναλύεται το θεωρητικό πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας και συγκεκριμένα οι έννοιες του εσωτερικού ελέγχου, καθώς και η έννοια του κινδύνου - επιχειρηματικού κινδύνου .

2.2 Ορισμός και έννοια εσωτερικού ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει διαφορετικές έννοιες. Δηλαδή, είναι δύσκολο να δοθεί μόνο ένας βέλτιστος ορισμός . Ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως μια διαδικασία που επηρεάζεται από τις ενέργειες του διοικητικού συμβουλίου και άλλων επίπεδα οργανωτικής δομής στην επιχείρηση, σχεδιασμένα να παρέχουν εύλογη βεβαιότητα για την επίτευξη της επιχείρησης στόχους, σχέδια και στρατηγικές βάσει των σχετικών νόμων, κανόνων, πολιτικών και κανονισμών (Domnisoru & Vinătoru, 2008; Li & Wei, 2008) (Chambers & Rand, 2011) (Balikov, 1996).

Πρόσφατα, οι μεγάλες εταιρείες άρχισαν όλο και περισσότερο να περιλαμβάνουν λεπτομερείς αναφορές διαχείρισης η αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στις ετήσιες εταιρικές τους εκθέσεις ως δείκτης καλής πρακτικής εταιρικής διακυβέρνησης (Leng & Li, 2011) (Saha & Arifuzzaman, 2011).

Ο Εσωτερικός έλεγχος βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, (Audit, A. I. C. P. A., & Guide, 2007). υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και συστημάτων εσωτερικού ελέγχου (Joyce, 1976) (Murphy & Brown, 1992) (Abdel-khalik, Snowball & Wragge, 1983).

Σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη και αντικειμενική διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη , που μέσω των τεχνικών και των επιστημονικών

προσεγγίσεων, μπορεί να αξιολογεί την επάρκεια λειτουργίας του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου

Εκτός αυτού, ο Jubb (2008) ορίζει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια διαδικασία σχεδιασμένη και επηρεάζονται από αυτούς που είναι επιφορτισμένοι με τη διακυβέρνηση, τη διοίκηση και άλλο προσωπικό για την παροχή εύλογης διασφάλισης σχετικά με την επίτευξη των στόχων της οντότητας όσον αφορά την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής αναφοράς, και την αποτελεσματικότητα λειτουργίας και συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς. Από αυτό προκύπτει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι έχει σχεδιαστεί και εφαρμοστεί για την αντιμετώπιση των αναγνωρισμένων επιχειρηματικών κινδύνων που απειλούν την επίτευξη οποιωνδήποτε αυτών στόχοι

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2014) ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στις διαδικασίες των επιχειρήσεων, αφού μπορεί να εντοπίσει πιθανούς κινδύνους αλλά και παραλήψεις, ώστε να λάβει η επιχείρηση τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή όλων των αρνητικών συνεπειών.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι ένας ευρύς όρος με ευρύ πεδίο λειτουργίας (Kumar & Sharma, 2005). Περιλαμβάνει έναν αριθμό από μεθόδους και μέτρα, τα οποία ασκούνται από τη διοίκηση για την εξασφάλιση της ομαλής και οικονομικής λειτουργίας του επιχειρηματική οντότητα. Βοηθά τη διοίκηση στην εκτέλεση διαφόρων λειτουργιών. Ο εσωτερικός έλεγχος διευκολύνει επίσης τον εξωτερικό έλεγχο καθώς διαβεβαιώνει τους εξωτερικούς ελεγκτές ότι οι πληροφορίες που τους παρέχονται είναι ακριβείς και αξιόπιστες. Ορίζεται ακόμα ως σύστημα εσωτερικού ελέγχου το σύνολο των συστημάτων ελέγχων, οικονομικών και μη, που έχουν δημιουργηθεί από τη διοίκηση στη διεξαγωγή μιας επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου εσωτερικού ελέγχου, εσωτερικού ελέγχου και άλλων μορφών ελέγχου (Sarens, 2009).

Στον Εσωτερικό Έλεγχο ο ελεγκτής ελέγχει την ορθότητα και την τήρηση κανόνων από τους εργαζομένους, αλλά και από την διοίκηση. Είναι υπάλληλος της οικονομικής μονάδας, όπου εκτιμά όλες τις δραστηριότητές της και πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμά όλους τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν στην εταιρεία και όχι μόνο τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους (West, 2004). Η εργασία του εσωτερικού ελεγκτή είναι συνεχής, ενώ ενημερώνει σε τακτικά χρονικά διαστήματα και τη διοίκηση. Η εργασία του εσωτερικού ελέγχου έχει κυρίως προληπτικό χαρακτήρα, ώστε η εταιρεία να μπορεί να έχει ένα άτομο το οποίο θα ελέγχει όλους τους τομείς και θα αναζητάει τυχόν λάθη και κινδύνους (Calotă & Iana, 2009).

Η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου μιας εταιρείας είναι γενικά αναγνωρισμένη ως προϋπόθεση για τη διαδικασία ελέγχου, καθώς θεωρείται ο κύριος καθοριστικός παράγοντας της επιλογής, του χρόνου και της βαθμύ στον οποίο οι ελεγκτικές διαδικασίες θα πρέπει να εφαρμόζονται ή να περιορίζονται (Terrell, 1974) (Zhou, 2020). Οι εταιρείες είναι λιγότερο πιθανό να λαμβάνουν αρνητικές γνώμες ελέγχου σχετικά με τον εσωτερικό τους έλεγχο (Mao & Yu, 2015).

Ωστόσο, σύμφωνα με τον Xiao (2011) οι εταιρείες μπορούν να ενσωματώσουν πολλές διαδικασίες για να βελτιώσουν και να αναπτύξουν τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου τους. Αυτά τα περιλαμβάνουν για παράδειγμα καταμερισμός αρμοδιοτήτων, δημιουργία τμημάτων εσωτερικού ελέγχου, με χρήση αποτελεσματικών ηλεκτρονικών εργαλείων πληροφόρησης και δίνοντας μεγαλύτερη προσοχή στις δεξιότητες των εργαζομένων τους με την κοινή χρήση τους σε περιοδική εκπαίδευση μαθήματα και σεμινάρια.

Συνεπώς, τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου έχουν πολλές πτυχές που πρέπει να αξιολογηθούν προηγουμένως έναρξη των ελεγκτικών διαδικασιών στο ότι η αξιολόγησή του περιλαμβάνει την από κοινού αξιολόγηση της αξιοπιστίας και αξιοπιστία όλων των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν σχετικά με τα διάφορα δυνατά και αδύνατα σημεία των διαφορετικών πτυχών του εσωτερικού σύστημα ελέγχου και στη συνέχεια να προετοιμάσει ένα αυστηρό πρόγραμμα ελέγχου με βάση το αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης (Weber, 1978).

Το περιβάλλον ελέγχου θέτει τον τόνο ενός οργανισμού, επηρεάζοντας η συνείδηση ελέγχου των ανθρώπων της. Είναι το θεμέλιο για όλες τις άλλες συνθέσεις συστήματα εσωτερικού ελέγχου, παρέχοντας πειθαρχία και δομή. Οι αρχές του το περιβάλλον ελέγχου σύμφωνα με τον Sarens (2009) είναι το εξής:

1. ο οργανισμός επιδεικνύει δέσμευση για ακεραιότητα και ηθικές αξίες
2. το διοικητικό συμβούλιο επιδεικνύει ανεξαρτησία από τη διοίκηση και ασκεί επίβλεψη της ανάπτυξης και της απόδοσης του εσωτερικού ελέγχου
3. Η διοίκηση καθιερώνει, με την εποπτεία του διοικητικού συμβουλίου, δομές, έκθεση- γραμμές και τις κατάλληλες αρχές και ευθύνες στην επιδίωξη στόχων.
4. Ο οργανισμός επιδεικνύει δέσμευση για προσέλκυση, ανάπτυξη, και να διατηρήσει ικανά άτομα σε ευθυγράμμιση με τους στόχους
5. Ο οργανισμός θεωρεί τα άτομα υπεύθυνα για το εσωτερικό τους τον έλεγχο των ευθυνών για την επιδίωξη των στόχο

Σύμφωνα με το καταστατικό του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών «Ως Εσωτερικοί Ελεγκτές νοούνται οι ελεγκτές επιχειρήσεων και οργανισμών ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, οι οποίοι συνδέονται με σχέση εξηρημένης εργασίας με τις επιχειρήσεις, εργάζονται για λογαριασμό της εκάστοτε διοίκησης παρέχοντας συμβουλές και γνωματεύσεις, διενεργούν τακτικούς, έκτακτους οικονομικούς, λειτουργικούς και διοικητικούς ελέγχους (financial, operational and management audits)»

Συνεπώς, εσωτερικός έλεγχος καλείται ο διενεργούμενος από πρόσωπο που διαθέτει επιστημονικά και επαγγελματικά προσόντα γνώσης και εμπειρίας, αλλά ταυτόχρονα είναι και υπάλληλος της ελεγχόμενης εταιρείας και έχει άμεση σχέση με τα στελέχη της διοίκησης, ώστε να καθορίζουν την πορεία της εταιρείας, με σκοπό να μειώνεται ο κίνδυνος και να αυξάνεται ο ανταγωνισμός της εταιρείας (Ramos, 2006). Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να υπακούει στις εντολές της διοίκησης ακόμα και αν οι εντολές αποκλίνουν από τα γενικά ελεγκτικά πρότυπα (Νεγκάκης & Ταχυνάκης 2012). Οι εσωτερικοί ελεγκτές αποτελούν βασικούς παράγοντες της αποτελεσματικής διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων (Drogalasetal, 2016).

2.3 Κίνδυνος - Διαχείριση επιχειρηματικού κινδύνου

Η ιστορική εξέλιξη της έννοιας του κινδύνου και της διαχείρισής του μπορεί να ανάγεται στην προ-νεωτερική εποχή όταν ο κίνδυνος σχετιζόταν με φυσικά γεγονότα τα οποία ήταν πέρα από την ανθρώπινη δράση (Rice & Weber, 2012). Η διαχείριση κινδύνου, όπως είναι επί του παρόντος κατανοητό, ήταν σε μεγάλο βαθμό απουσιάζει. Η ανάπτυξη του ορθολογισμού του δέκατου έβδομου αιώνα πρότεινε ότι τόσο ο φυσικός όσο και ο κοινωνικός κόσμος θα μπορούσαν να υποβληθούν στην επιστημονική εξερεύνηση: όταν έγιναν τεχνικές για την πρόβλεψη και τον υπολογισμό του κινδύνου θα μπορούσε επίσης να αποφευχθεί και να αντισταθμιστεί. Οι μετέπειτα πρόοδοι της επιστήμης και τεχνολογία, ενώ προσφέρει προστασία έναντι ορισμένων κινδύνων, έχουν δημιουργήσει επίσης νέα που δημιουργούν απαιτήσεις για αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων με έναν όλο και πιο περίπλοκο «λογισμό κινδύνου» σε ατομικό, οργανωτικό και κοινωνικά επίπεδα (Laura & Spira, 2002).

Ο ελεγκτικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο ελεγκτής να οδηγηθεί σε λανθασμένα συμπεράσματα σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις και τα αποτελέσματα μιας εταιρείας (Brown, 2014).

Ο ορισμός του κινδύνου ISO 31000 (2009) /ISO Guide 73 είναι η «επίδραση της αβεβαιότητας στους στόχους» Σε αυτόν τον ορισμό, Οι αβεβαιότητες περιλαμβάνουν

γεγονότα (τα οποία μπορεί να συμβούν ή όχι) και αβεβαιότητες που προκαλούνται από έλλειψη πληροφοριών ή ασάφεια. Αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει επίσης αρνητικές και θετικές επιπτώσεις στους στόχους (Douglas, 1992).

Η έννοια του επιχειρηματικού κινδύνου ορίζεται ως η πιθανότητα μιας επιχείρησης να μην επιτύχει τους στόχους της. Αναλυτικότερα, επιχειρηματικός κίνδυνος είναι η πιθανότητα να συμβεί στο μέλλον ένα γεγονός το οποίο θα επηρεάσει την ικανότητα της επιχείρησης να επιτύχει τους επιχειρηματικούς σκοπούς της και να εφαρμόσει τις στρατηγικές της. Δηλαδή, ο επιχειρηματικός κίνδυνος αναφέρεται τόσο στην πιθανότητα ότι κάτι κακό θα συμβεί, όσο και στην πιθανότητα ότι κάτι κακό δε θα συμβεί. Συνεπώς συνυφασμένη με την έννοια του κινδύνου είναι τόσο η έκθεση στον κίνδυνο ζημίας, όσο και το ενδεχόμενο για κέρδος (Dănescu, 2013).

Σύμφωνα με τον Νεκτάριο (2016) με τον όρο Κίνδυνο εννοούμε μια κατάσταση, η οποία θέτει ένα ποσοστό απειλής για τη ζωή, την υγεία, την ιδιοκτησία ή το περιβάλλον. Ο Κίνδυνος χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψουμε μια ενδεχόμενη επιβλαβή κατάσταση που μας οδηγεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Κίνδυνος μπορεί να οριστεί η πιθανότητα παραλλαγής ενός γεγονότος, η οποία μπορεί να έχει θετικές ή αρνητικές συνέπειες. Ο όρος κίνδυνος στις οικονομικές μονάδες αναφέρεται στην περιγραφή μιας κατάστασης που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα ως προς το αναμενόμενο αποτέλεσμα (Νεκτάριος, 2016).

Εκτός αυτού, είναι ένα πιθανότητα ή απειλή ζημίας, τραυματισμού, ευθύνης, απώλειας ή άλλου αρνητικού συμβάντος που προκαλείται από εξωτερικό ή εσωτερικά τρωτά σημεία και αυτά μπορεί να εξουδετερωθούν μέσω προληπτικής δράσης. Το ρίσκο είναι η «δυνατότητα τάλαιπωρίας βλάβη ή απώλεια». Εφαρμόζεται στον επιχειρηματικό κίνδυνο μεταφράζεται σε πιθανότητα ζημιών που σχετίζονται με τα περιουσιακά στοιχεία και το δυνατότητα κερδών της επιχείρησης (Crawford & Stein, 2002). Εδώ, ο όρος περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνει όχι μόνο απόθεμα και εξοπλισμό αλλά και τέτοιους παράγοντες ως οι υπάλληλοι της εταιρείας, οι πελάτες της και η φήμη της. Ο κίνδυνος είναι απαραίτητος για έναν οργανισμό μικρών επιχειρήσεων, γιατί είναι εγγενές στην επιδίωξη ευκαιριών για να κερδίσουν αποδόσεις στους ιδιοκτήτες του. Εξασφάλιση της

ισορροπίας μεταξύ κινδύνου και διαχείρισης κινδύνου μπορεί να περιγράψει ως η απόδοση δραστηριοτήτων που έχουν σχεδιαστεί για την ελαχιστοποίηση του αρνητικού αντίκτυπου (κόστος) αβεβαιότητας (ρίσκου) σχετικά με πιθανές απώλειες. Είναι μια μέθοδος αναγνώρισης, ανάλυσης, θεραπείας και παρακολούθησης του κίνδυνος που εμπλέκεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ή διαδικασία (Barlow, 1993). Επιπλέον, η διαχείριση κινδύνου είναι ο εντοπισμός, η αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων που ακολουθείται από συντονισμένη και οικονομική εφαρμογή των πόρων για την ελαχιστοποίηση, την παρακολούθηση και έλεγχο της πιθανότητας και του αντίκτυπου ατυχών γεγονότων ή για τη μεγιστοποίηση της υλοποίησης των ευκαιριών. Οι κίνδυνοι μπορούν προέρχονται από αβεβαιότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, αποτυχίες έργων, νομικές υποχρεώσεις, πιστωτικό κίνδυνο, ατυχήματα, φυσικά αίτια και καταστροφές καθώς και εσκεμμένες επιθέσεις από έναν αντίπαλο. Η διαχείριση κινδύνων είναι ένα κεντρικό μέρος οποιουδήποτε οργανισμού στρατηγική διαχείριση. Είναι η διαδικασία κατά την οποία οι οργανισμοί αντιμετωπίζουν μεθοδικά τους κινδύνους που συνδέονται με αυτούς δραστηριότητες με στόχο την επίτευξη σταθερού οφέλους εντός κάθε δραστηριότητας και σε όλο το χαρτοφυλάκιο όλων των δραστηριοτήτων (ICAEW, 1997).

Η διαχείριση κινδύνου συνίσταται σε όλες τις προσπάθειες για τη διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων και της δύναμης κερδών μιας επιχείρησης (Moore, 2008). Δεδομένου ότι η διαχείριση κινδύνου έχει αναπτυχθεί από τη διαχείριση ασφαλίσεων, οι δύο όροι χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά. Ωστόσο, η διαχείριση κινδύνων έχει πολύ ευρύτερο νόημα, καλύπτοντας τόσο τους ασφαλισμούς όσο και τους μη ασφαλιστικούς κινδύνους και συμπεριλαμβανομένων των μη-ασφάλισης προσεγγίσεις για τη μείωση κάθε είδους κίνδυνο. Η διαχείριση κινδύνων περιλαμβάνει περισσότερα από ό, τι προσπαθεί να αποκτήσει την περισσότερη ασφάλιση για κάθε δολάριο που ξοδεύετε. ασχολείται με την εύρεση του καλύτερου δυνατού τρόπου μείωσης του κόστους της αντιμετώπισης του κινδύνου. Η ασφάλιση είναι μόνο μία από τις πολλές προσεγγίσεις για την ελαχιστοποίηση των καθαρών κινδύνων που μπορεί να είναι που συναντά μια εταιρεία

Παρατηρούμε πως οι επιχειρήσεις έρχονται καθημερινά αντιμέτωπες με πολλούς κινδύνους και σε διαφορετικές μορφές και πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκριθούν και να αξιολογούν άμεσα, ώστε να αντιμετωπίζονται όσο το δυνατόν συντομότερα (Κιόχος, Παναγόπουλος, & Κυρμίζογλου, 2018).

Σύμφωνα με τον Καραμάνη (2008) οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες, τους εξωτερικούς και τους εσωτερικούς κινδύνους ως προς την επιχείρηση. Οι εξωτερικοί κίνδυνοι προέρχονται από το περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση και γενικά είναι δύσκολο να ελεγχθούν. Παραδείγματα εξωτερικών κινδύνων θα μπορούσαν να είναι:

Κίνδυνοι εξωτερικού περιβάλλοντος

- Η αλλαγή νομοθετικού πλαισίου της κυβέρνησης
- Οι μεταβολές στις προτιμήσεις των καταναλωτών, τις διαθέσεις και τις απόψεις της κοινής γνώμης
- Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι, όπως μόλυνση του περιβάλλοντος
- Οι κίνδυνοι φυσικών καταστροφών
- Οι οικονομικές εξελίξεις
- Το επίπεδο του ανταγωνισμού
- Οι εξελίξεις στην τεχνολογία

Κίνδυνοι εσωτερικού περιβάλλοντος

- Τα παραγόμενα προϊόντα
- Την παραγωγική διαδικασία
- Το εργατικό προσωπικό
- Τις σχέσεις της επιχείρησης με τους πελάτες και τους προμηθευτές

Κεφάλαιο 3^ο Επισκόπηση Ερευνών

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με το βαθμό κατά τον οποίο οι επιχειρήσεις έχουν οργανωμένο τμήμα κινδύνου και κατά πόσο συμβάλλει ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος στον να διαχειριστεί τον κίνδυνο και να τον αντιμετωπίσει.

3.2 Ανάλυση βιβλιογραφίας

Αρχικά ο Al Sawalha (2012) είχε κάνει μια έρευνα για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου σε επιχειρήσεις τις Ιορδανίας η έρευνα βασίστηκε πάνω σε παλαιότερη έρευνα για τον εσωτερικό έλεγχο για την αποτελεσματικότητα που έχει στις επιχειρήσεις ο εσωτερικός έλεγχος ώστε η επιχειρήσεις να πετύχουν τους στόχους τους . τα δεδομένα τις έρευνας συλλέχθηκαν μέσα από δομημένο ερωτηματολόγιο οπού στάλθηκαν σε 43 λογιστές εταιριών σαν αποτέλεσμα τις έρευνας ήταν ότι στην Ιορδανία το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων δεν έχει εσωτερικό έλεγχο ακόμα ότι μέσω της αξιολόγησης του κινδύνου συμβάλει σημαντικά σε ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα ελέγχου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι επιχειρήσεις στην Ιορδανία συναντούν πολλά εμπόδια στην εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου και κατευθύνουν τις προσπάθειες τους για τη διερεύνηση των κινδύνων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν .

Ακόμα παρόμοια έρευνα έγινε και από τους Abuazza et al. (2015) οπού ανέλυσαν τη σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου σε δημόσιες επιχειρήσεις της Λιβύης . η έρευνα έγινε με τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με επικεφαλής κυρίως εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές σαν αποτέλεσμα της έρευνας ήτανε ότι το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου των επιχειρήσεων απασχολείται με τυποποιημένες λογιστικές εργασίες και σαν αποτέλεσμα αυτού δεν υπάρχει χρόνος για τη διεξαγωγή ελέγχου , τέλος επισημαίνουν για τη σπουδαιότητα του τμήματος εσωτερικού ελέγχου καθώς πρέπει να επεκταθεί σε περισσότερες οργανωτικές λειτουργίες ώστε να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σωστά και να προσθέσουν αξία στις εταιρείες .

Παρόμοια έρευνα έκαναν και οι Goodwin Stewart and Kent (2006) όπου μελέτησαν το ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στις εισηγμένες Αυστραλιανές επιχειρήσεις , και προσπάθησαν να αναδείξουν τη σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου για τις επιχειρήσεις. Για τα αποτελέσματα τις έρευνας τους άντλησαν πληροφορίες από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων εταιριών , τα αποτελέσματα τις έρευνας έδειξαν ότι πολύ μικρό ποσοστό των εταιρειών έχει τμήμα εσωτερικού ελέγχου, ακόμα ανέδειξαν ότι υπάρχει μεγάλη σχέση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνου και ολοκληρώνοντας διαπίστωσαν πως η συσχέτιση μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου δεν ήταν τόσο ισχυρή .

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Ejob & Ejom (2014) όπου διερεύνησαν με τη μέθοδο των συνεντεύξεων τη σχέση μεταξύ εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου . Απευθύνθηκαν σε επικεφαλής εσωτερικού ελέγχου σε εταιρείες των ΗΠΑ και σαν αποτέλεσμα τις έρευνας ήταν ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να είναι σε θέση να αντιληφθούν τον επιχειρηματικό κίνδυνο που προκύπτει .

Ακόμα ο Ayagre (2014) σε παρόμοια έρευνα που έκανε με τη χρήση ερωτηματολογίων για τη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνου σε επιχειρήσεις της Γκάνας παρατηρήθηκε ότι μεγάλο ποσοστό των εταιρειών έχουν υιοθετήσει των εσωτερικό έλεγχο να προσαρμόζεται με τους επιχειρηματικούς κινδύνους . Διαπιστώθηκε η υψηλή συμμετοχή του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση κινδύνου μέσω αναλύσεων κινδύνων με την παρακάτω μέθοδο οι επιχειρήσεις εστίασαν σε τομείς με υψηλά ρίσκα που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα .

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Drogalas et al. (2017) προσπάθησε να ερευνήσει τους προσδιοριστικούς παράγοντες που συνδέονται με την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου από τις επιχειρήσεις. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με διανομή ερωτηματολογίου σε 118 ελληνικές επιχειρήσεις και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου που βασίζεται στη διαχείριση κινδύνου σχετίζεται θετικά και στατιστικά σημαντικά με την διαχείριση κινδύνου που εφαρμόζει η επιχείρηση. Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό ότι η σύνδεση της διαχείρισης κινδύνου με τον εσωτερικό έλεγχο είναι μεγίστης σημασίας για την επιτυχία της επιχείρησης.

Οι Iskandar et.al (2018) σε έρευνα τους σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη διαχείριση επιχειρησιακού κινδύνου με τη χρήση ερωτηματολογίου σε εισηγμένες επιχειρήσεις της Μαλαισίας ,οπού σαν σκοπό είχε την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου στον επιχειρησιακό κίνδυνο είχε σαν αποτέλεσμα τη θετική συσχέτιση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και του επιχειρησιακού κινδύνου μέσω ενός οργανωμένου συστήματος ελέγχου. Ακόμα επισημαίνεται ότι η διοίκηση θα πρέπει να υποστηρίζει το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου για την αποτελεσματικότητα του κινδύνου .

Το Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) των Ηνωμένων Πολιτειών (1998) ανέφερε ότι επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα από 100 άτομα ήταν οι πιο ευάλωτες σε απάτη και κατάχρηση από υπαλλήλους. Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου αναφέρει για τον εσωτερικό έλεγχο ότι είναι ένας ευρύς όρος με ένα ευρύ πεδίο λειτουργίας, περιλαμβάνει μια σειρά μεθόδων και μέτρα, τα οποία ασκούνται από τη διοίκηση για να διασφαλιστεί ομαλή και οικονομική λειτουργία της επιχειρηματικής οντότητας. Ακόμα βοηθά τη διαχείριση στην εκτέλεση λειτουργιών και αποφυγής κινδύνων (Jaya, Mohd & Azwadi, 2012).

Παρόμοια έρευνα έγινε από τους Zainal & Abidin (2017) οπού διεξήγαγαν μια έρευνα σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη διαχείριση κινδύνου με τη χρήση ερωτηματολογίου σε εισηγμένες επιχειρήσεις της Μαλαισίας σκοπός της εν λόγω έρευνας ήταν να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά των εσωτερικών ελεγκτών .Τα αποτελέσματα τις έρευνας έδειξαν σημαντική συσχέτιση μεταξύ του συστήματος διαχείρισης κινδύνου και του εσωτερικού ελέγχου. Και τέλος ότι η ύπαρξη ενός οργανωμένου περιβάλλοντος κινδύνου θα ισχυροποιούσε τη θέση της επιχείρησης χρηματοοικονομικά στο μέλλον .

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο Κουβέιτ από τον Meshari (2009) διαπιστώθηκε ότι ο εσωτερικός έλεγχος θεωρείται εργαλείο διαχείρισης για τη διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων του Οργανισμού, συμβάλλει στην επίτευξη των γενικών στόχων όπως η επίτευξη του με την καλύτερη δυνατή κερδοφορία και

προστασία των δικαιωμάτων των μετόχων, μέσω της εφαρμογής ενός αυστηρού συστήματος που περιλαμβάνει διαδικασίες ελέγχου που εφαρμόζονται στις διοικητικές και οικονομικές λειτουργίες για την επαλήθευση της νομιμότητας και την αποτελεσματική πραγματική υλοποίηση των δραστηριοτήτων της εταιρείας. Ακόμα, ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει ότι όλα τα τμήματα δεσμεύονται με τις νομοθεσίες που διέπουν την εκτέλεση των καθηκόντων.

Οι Mardessi και Ben Arab (2018) προσπάθησαν να αναδείξουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της εφαρμογής ενός συστήματος διαχείρισης κινδύνου σε επιχειρήσεις της Τυνησίας. Μέσα από ένα ερωτηματολόγιο που απαντήθηκε από 80 εσωτερικούς ελεγκτές και χρηματοοικονομικούς διευθυντές επιχειρήσεων σχετικά με τη διαδικασία διαχείρισης των κινδύνων και τους βασικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν.

Εντόπισαν ότι το συστήματα διαχείρισης κινδύνων εμφανίζονται κυρίως σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και μεγάλες επιχειρήσεις. Συγχρόνως, αποδείχθηκε ότι η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος σχετίζεται στατιστικά σημαντικά και θετικά με την ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου και υπεύθυνου ανάλυσης κινδύνου, ενώ εξαρτάται και από τον τύπο και το μέγεθος της εταιρείας (Mardessi and Ben Arab, 2018).

Σύμφωνα με μια έρευνα που διεξήχθη από τους Drogalas και Siopi (2017) κατέστη σαφές ότι ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην επιχείρηση καθώς εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα και την επιτυχία της επιχείρησης. Η έρευνα διεξήχθη μέσω της αποστολής ερωτηματολογίων (Ιούλιος -Δεκέμβριο 2016) σε 230 εσωτερικούς ελεγκτές, διοικητικά στελέχη και λογιστές εταιριών που διεξάγουν εσωτερικούς ελέγχους στην Ελλάδα, εκ των οποίων απάντησαν 84 (ποσοστό απόκρισης 36,52%), παρέχοντας αξιόπιστες και αμερόληπτες υπηρεσίες προς τη διοίκηση, το Διοικητικό Συμβούλιο και τον εξωτερικό έλεγχο. Ακόμα, η διαχείριση κινδύνων κατατάσσεται από τα χρηματοοικονομικά στελέχη ως ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους του οργανισμού. Ο εσωτερικός έλεγχος παίζει βασικό ρόλο στην παρακολούθηση του προφίλ κινδύνου μιας εταιρείας και προσδιορίζει τρόπους για τη βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου.

Μια άλλη μελέτη που διεξήχθη στην Ιορδανία από τους Abdullah και Al-Araj (2011) επικεντρώθηκε κυρίως σε δύο προσεγγίσεις του ελέγχου, δηλαδή οι παραδοσιακές προσεγγίσεις ελέγχου και η προσέγγιση του ελέγχου επιχειρηματικού κινδύνου. Η μελέτη διερεύνησε τις κύριες αδυναμίες των παραδοσιακών προσεγγίσεων και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η υιοθέτηση του ελέγχου επιχειρηματικού κινδύνου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι Ιορδανοί ελεγκτές εξακολουθούν να χρησιμοποιούν τις παραδοσιακές προσεγγίσεις του έλεγχος και αγνοήστε την προσέγγιση του ελέγχου επιχειρηματικού κινδύνου για πολλούς λόγους. Αυτό, ωστόσο, δείχνει ότι ο έλεγχος στην Ιορδανία αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις στην υιοθέτηση των τρεχουσών ελεγκτικών προοπτικών.

Κεφάλαιο 4^ο Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Εισαγωγικά

Τρόπος διεξαγωγής της έρευνας :

Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου με τη χρήση της φόρμας Google Forms . Τα ερωτηματολόγια εστάλησαν με ηλεκτρονική αλληλογραφία (Email) σε μεγάλες Ελληνικές επιχειρήσεις . Το ερωτηματολόγια απευθυνόταν κυρίως στο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου των επιχειρήσεων η ακόμα και το τμήμα διαχείρισης κινδύνου εφόσον υπήρχε , πιο αναλυτικά σε εσωτερικούς ελεγκτές σε λογιστές προϊσταμένους των παρακάτω τμημάτων και τη διοίκηση της εταιρείας .

4.2 Ερευνητικό Εργαλείο

Η έρευνα απαρτίζεται από 5 βασικά τμήματα, τα οποία διασπώνται σε 25 συνολικά ερωτήματα .Ο ερωτευμένος καλείται να απαντήσει μέσω πολλαπλής επιλογής τα πρώτα 5 ερωτήματα που αφορούν γενικές ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων.

Η πρώτη ενότητα όπως αναφέραμε αφορά τα δημογραφικά στοιχεία του ερωτώμενου και αποτελείται από 5 γενικές ερωτήσεις . Οπου ο ερωτώμενος θα πρέπει να απαντήσει σε ποία κατηγορία ανήκει η δραστηριότητα της επιχείρησης (εμπορική, βιομηχανική, παροχής υπηρεσιών, άλλο). Στη συνέχεια την Ηλικία του κάθε ερωτώμενου οπου διαμορφώνεται από 18 ετών έως και μεγαλύτερος τον 50 ετών .Ακολουθεί ερώτηση για το επίπεδο σπουδών που έχει ο κάθε ερωτώμενος (Απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης , απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ , απόφοιτος μεταπτυχιακού , απόφοιτος διδακτορικού. Στην προτελευταία ερώτηση ο ερωτώμενος απαντήσει για τη θέση ευθύνης που κατέχει στην επιχείρηση (Λογιστής, εσωτερικός ελεγκτής , εξωτερικός ελεγκτής , Διοικητικό στέλεχος , Υπεύθυνος διαχείρισης κινδύνων) και τέλος τη συνολική προϋπηρεσία που κατέχει σε έτη από 0 έως και πάνω από 20 χρόνια).

Στις υπόλοιπες ενότητες οι ερωτήσεις είναι πενταβάθμιας κλίμακας Likert με βαθμολόγηση από το 1 έως το 5 , όπου 1=Καθόλου, 2=Σε μικρό βαθμό, 3=Σε μέτριο βαθμό, 4=Σε μεγάλο βαθμό, 5=Σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Οπού ο ερωτώμενος καθίσταται να απαντήσει αναφορικά με το πόσο συμφωνεί η διαφωνεί με την εκάστοτε ερώτηση .

Στη συνέχεια το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου αφορά ερωτήσεις διαχείρισης κινδύνου της εταιρείας οπού εξετάζεται το κατά πόσο η επιχείρηση έχει ένα δομημένο τμήμα διαχείρισης κινδύνου . Πιο αναλυτικά έχουν δημιουργηθεί 5 ερωτήσεις οι οποίες προήλθαν σύμφωνα με τις παρακάτω έρευνες Drogalas *et al.* (2017), Goodwin-Stewart and Kent (2006), Ojiako, U. (2013). Ahmad, (2015), Dănescu (2012) οι οποίες ερευνούσαν την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου και τη συμβολή του εσωτερικού ελέγχου.

Αρχικά διερευνήθηκε σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν. Στη συνέχεια ερευνήθηκε σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου. Έπειτα διερευνάται σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας .Εν συνεχεία διερευνάται σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι τυποποιημένο. Και τέλος σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά

Στη συνέχεια στο τρίτο μέρος του ερωτηματολογίου διερευνάται ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου οπού εξετάζεται το κατά πόσο συμβάλει ο εσωτερικός έλεγχος στην επιχείρηση .Πιο αναλυτικά δημιουργήθηκαν 5 ερωτήσεις που βασίστηκαν πάνω στις έρευνες των Goodwin-Stewart and Kent (2006), Abuazza *et al.* (2015), KPMG (2016) Sarens, G., & De Beelde, I. (2006), Brown (2014), Shiyu, S. (2021), Ahmad, (2015).

Αρχικά διερευνάται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων. Στη συνέχεια σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος. Εν συνεχεία σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών. Ακόμα διερευνάται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε

ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών. Και τέλος διερευνήθηκε σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης.

Στην τέταρτη ενότητα του ερωτηματολογίου διερευνάται Ο Εσωτερικός έλεγχος και διαχείρισή κίνδυνου, όπου προσπάθησε να δημιουργηθεί μια συσχέτιση με το κατά πόσο συνεργάζονται τα δύο τμήματα αποδοτικά για σκοπούς της επιχείρησης . Δημιουργήθηκαν 5 ερωτήσεις οι οποίες βασίστηκαν πάνω στις παρακάτω έρευνες : Drogalas *et al.* (2018), Florea (2013), Zaman and Sarens (2013), Zainal Abidin (2017), Burke, G. T. (2006) Mao, M. Q., & Yu, Y. (2015). LaFond, R. (2009), Ahmad, (2015), Dănescu (2012), Mardessi and Ben Arab, 2018).

Αρχικά διερευνήθηκε σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων. Στη συνέχεια σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων . Ακόμα διερευνήθηκε σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων. Επίσης εξετάστηκε σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων. Και τέλος σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων.

Και τέλος στην Πέμπτη και τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου εξετάστηκε το Εσωτερικό Περιβάλλον της Επιχείρησης όπου διερευνήθηκε το κατά πόσο η επιχείρηση ικανοποιεί τους στόχους της και το κατά πόσο η επιχείρηση χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους της και τους εργαζομένους . Δημιουργήθηκαν 5 ερωτήσεις οι οποίες βασίστηκαν στις έρευνες των Ehiorobo, A. J. (2013), Pang, Y. and Shi, D., 2009, Brown, N. C., Pott, C., & Wömpener, A. (2014), LaFond, R. (2009), Sarens, G., & De Beelde, I. (2006), Ahmad, (2015), Mardessi and Ben Arab, 2018).

Αρχικά εξετάζεται σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί. Στη συνέχεια σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού. Εν συνεχεία διερευνάται σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους. Ακόμα διερευνάται σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε

τακτά χρονικά διαστήματα. Και τέλος διερευνάται ο βαθμός κατά τον οποίο οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά

4.3 Μεταβλητές και μέθοδος στατιστικής ανάλυσης

Η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων , έγινε στο στατιστικό πρόγραμμα IBM SPSS Statistics v.25, με τη βοήθεια του Microsoft Office 365 Excel 2020. Για τον σχεδιασμό γραφημάτων χρησιμοποιήθηκαν και τα δύο παραπάνω προγράμματα, ενώ οι έλεγχοι συσχετίσεων στην ενότητα της επαγωγικής στατιστικής πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά στο πρώτο λογισμικό.

Με σκοπό να αναλυθούν πιο αναλυτικά τα δεδομένα που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων, χρησιμοποιήθηκε τόσο η περιγραφική στατιστική όσο και η ανάλυση παλινδρόμησης. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την περιγραφική στατιστική εξήχθησαν για την εκάστοτε ερώτηση, μεγέθη όπως ο μέσος όρος, η συχνότητα και τα αντίστοιχα ποσοστά τους. Για την ανάλυση χρησιμοποιήθηκε το SPSS v26 και το MS Excel 2021.

4.4. Ηθικά Ζητήματα

Όλοι οι ερωτηθέντες ενημερώθηκαν πως αποτελεί μέρος της έρευνας που πραγματοποιείται στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών.

Η συμμετοχή των ερωτηθέντων στο ερωτηματολόγιο ήταν προαιρετική και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν ανώνυμη.

Ακόμα, ενημερώθηκαν πως οι απαντήσεις είναι εμπιστευτικές, εξασφαλίζοντας το ιδιωτικό τους απόρρητο και τέλος ότι θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τον σκοπό της έρευνας.

Κεφάλαιο 5^ο Αποτελέσματα έρευνας

5.1 Αποτελέσματα έρευνας

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα γραφήματα και οι πίνακες συσχετίσεων, από τα ευρήματα που προέκυψαν.

Αρχικά παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των γενικών ερωτήσεων για την ανάλυση του δείγματος των ερωτωμένων. Στη συνέχεια τα αποτελέσματα από την ανάλυση συσχετίσεων εξετάζονται και το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τα αποτελέσματα της ανάλυσης.

Έχοντας ως στόχο την διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν το βαθμό κατά τον οποίο οι επιχειρήσεις εντοπίζουν τους κινδύνους τους τόσο πιο αποδοτική είναι .Ως δείγμα επιλέχθηκαν συνολικά 120 εσωτερικοί ελεγκτές, διοικητικά στελέχη και λογιστές εταιρειών που διεξάγουν εσωτερικούς ελέγχους. Από τους 120 συμμετέχοντες έλαβαν μέρος στη συμπλήρωση οι 95 (ποσοστό απόκρισης: 79%).

5.2 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής

Τα αποτελέσματα της πρώτης (1^{ης}) ερώτησης, που αφορά τη δραστηριότητα της επιχείρησης του ερωτημένου παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

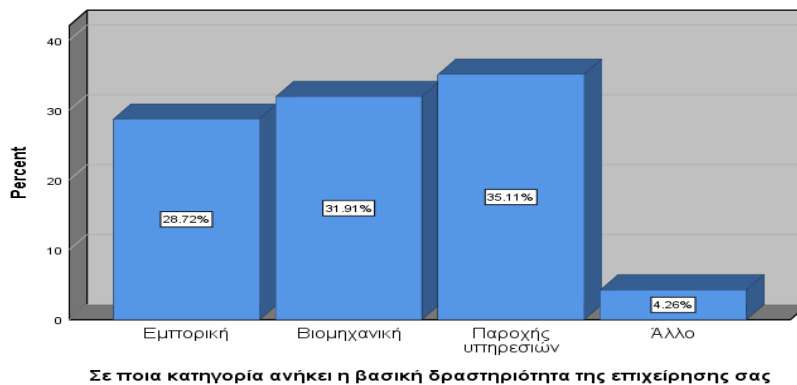
Πίνακας 1 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1

Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της επιχείρησας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εμπορική	27	28.7	28.7	28.7
Βιομηχανική	30	31.9	31.9	60.6
Παροχής υπηρεσιών	33	35.1	35.1	95.7
Άλλο	4	4.3	4.3	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα 1.1, στα 95 άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, το 35% ήταν εργαζόμενοι σε εταιρείες παροχής υπηρεσιών, το 32 % εργαζόμενοι σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, το 29% σε εμπορικές επιχειρήσεις και τέλος ένα μικρό ποσοστό 4,3% σε άλλες μορφές επιχειρήσεων.

Γράφημα 1 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2

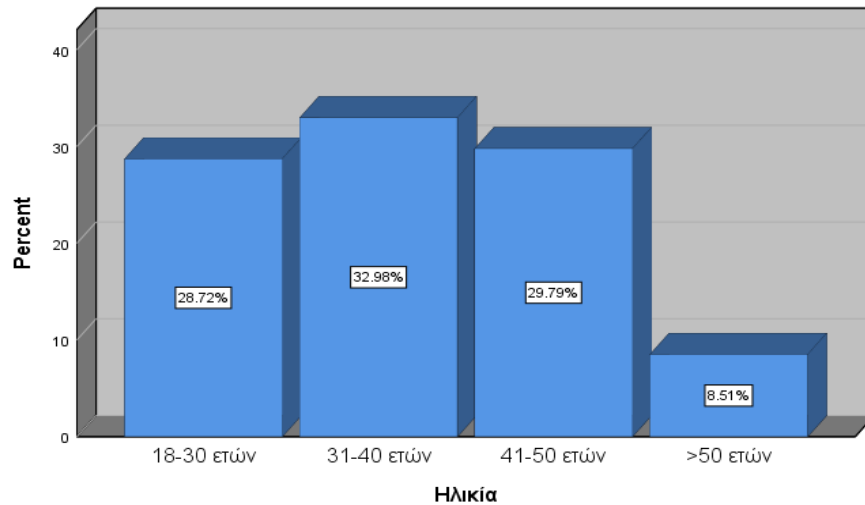
Στη συνέχεια στη δεύτερη (2^η) ερώτηση, που αφορά την Ηλικία του ερωτημένου της επιχείρησης παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

Πίνακας 2 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2

		Ηλικία			Cumulative
		Frequency	Percent	Valid Percent	Percent
Valid	18-30 ετών	27	28.7	28.7	28.7
	31-40 ετών	31	33.0	33.0	61.7
	41-50 ετών	28	29.8	29.8	91.5
	>50 ετών	8	8.5	8.5	100.0
Total		94	100.0	100.0	

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα 1.2, στα 95 άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, το 33% ανήκει στο ηλικιακό γκρουπ των 31-40 ετών, το 30% μεταξύ 41-50 ετών, το 29% μεταξύ 18-30 ετών και τέλος στο 8,5% ανήκουν όσοι συμμετέχοντες ήταν άνω των 50 ετών.

Γράφημα 2 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2

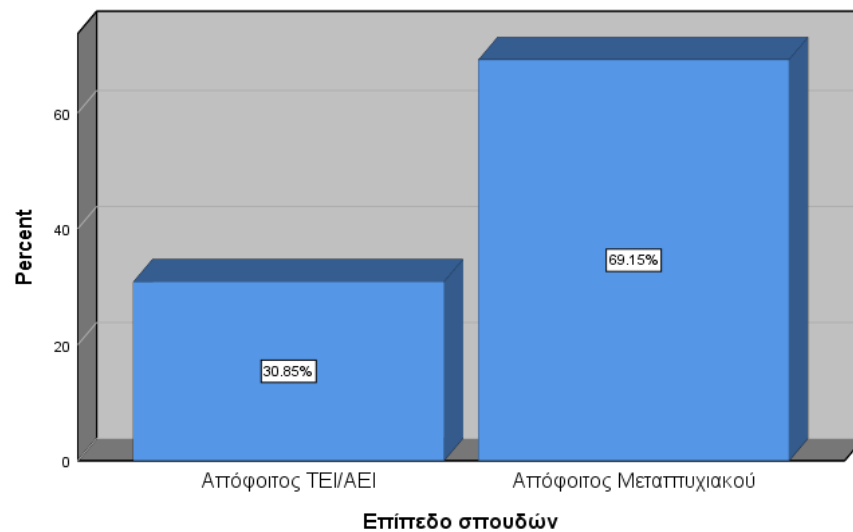
Ακολουθεί η Τρίτη (3^η) ερώτηση, που αφορά το επίπεδο σπουδών της επιχείρησης του ερωτημένου παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

Πίνακας 3 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ	29	30.9	30.9	30.9
	Απόφοιτος Μεταπτυχιακού	65	69.1	69.1	100.0
Total		94	100.0	100.0	

Όπως φαίνεται και από τα παραπάνω, η πλειοψηφία των ερωτωμένων (69,1%) δήλωσε κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος, γεγονός που παραπέμπει στο ότι οι ερωτώμενοι κατέχουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο εκπαιδευτικής κατάρτισης. Ακολουθούν με ποσοστό (30,9%) οι ερωτώμενοι που δήλωσαν ότι κατέχουν τίτλο σπουδών Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι..

Γράφημα 3 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3

Στη συνέχεια στην τέταρτη (4^η) ερώτηση του ερωτηματολογίου, που αφορά τη θέση ευθύνης που κατέχει ο ερωτευμένος στην επιχείρησης παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

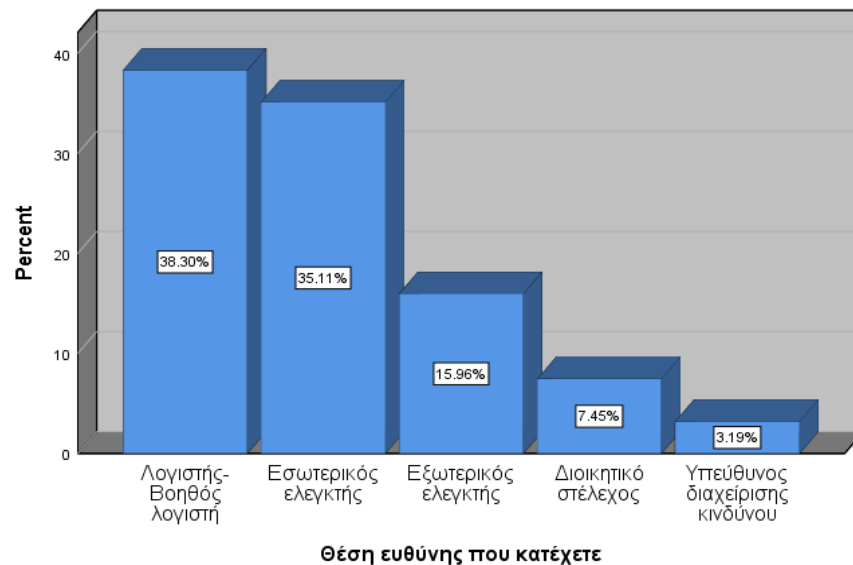
Πίνακας 4 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4

Θέση ευθύνης που κατέχετε

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λογιστής-Βοηθός λογιστή	36	38.3	38.3	38.3
	Εσωτερικός ελεγκτής	33	35.1	35.1	73.4
	Εξωτερικός ελεγκτής	15	16.0	16.0	89.4
	Διοικητικό στέλεχος	7	7.4	7.4	96.8
	Υπεύθυνος διαχείρισης κινδύνου	3	3.2	3.2	100.0
	Total	94	100.0	100.0	

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι το 38,3% αποτελούν λογιστές και βοηθοί λογιστών σε επιχειρήσεις, ενώ το 35,1% αποτελούν εσωτερικοί ελεγκτές. Στη συνέχεια το 16% αποτελούν εξωτερικοί ελεγκτές, ενώ με ποσοστό μόλις 7,4% συναντάμε διοικητικά στελέχη και τέλος μόλις το 3,2% είναι οι υπεύθυνοι διαχείρισης κινδύνου.

Γράφημα 4 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4

Τέλος στην Πέμπτη (5^η) ερώτηση, που αφορά τη συνολική προϋπηρεσία της επιχείρησης του ερωτευμένου παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

Πίνακας 5 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5

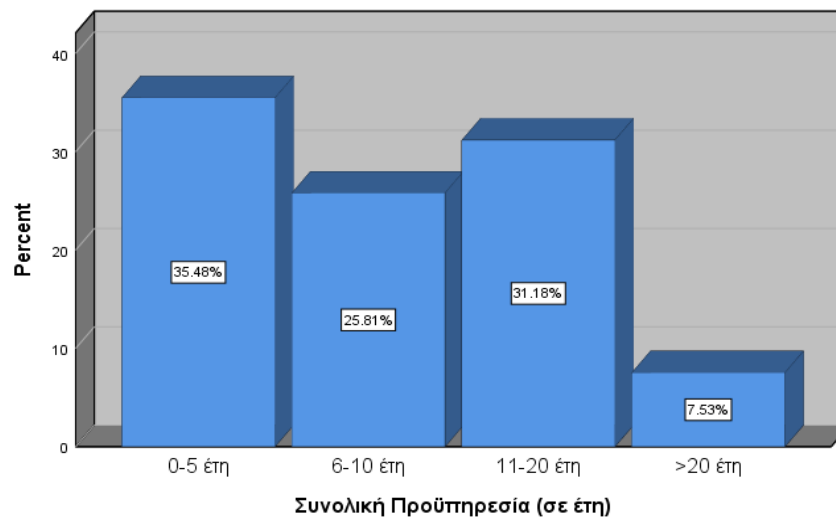
Συνολική Προϋπηρεσία (σε έτη)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-5 έτη	33	35.1	35.5	35.5
	6-10 έτη	24	25.5	25.8	61.3
	11-20 έτη	29	30.9	31.2	92.5
	>20 έτη	7	7.4	7.5	100.0
	Total	93	98.9	100.0	
Missing	System	1	1.1		
Total		94	100.0		

Από τα δεδομένα του πίνακα εντοπίζουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 35,5% των ερωτηθέντων έχουν σχετικά μικρή εργασιακή εμπειρία έως 5 έτη.

Στη συνέχεια το 25,8% δηλώνει πως έχει εργασιακή εμπειρία από 6-10 έτη, ενώ σε μικρό ποσοστό 31,2% εμφανίζονται όσοι έχουν εργασιακή εμπειρία από 11-20 έτη. Τέλος μόνο ένα 7,5% δηλώνει πως έχει εργασιακή εμπειρία μεγαλύτερη των 20 ετών.

Γράφημα 5 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5

Στη συνέχεια στην έκτη (6^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό και τα ρίσκα που έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση και το κατά ποσό μπορούν να εντοπιστούν παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

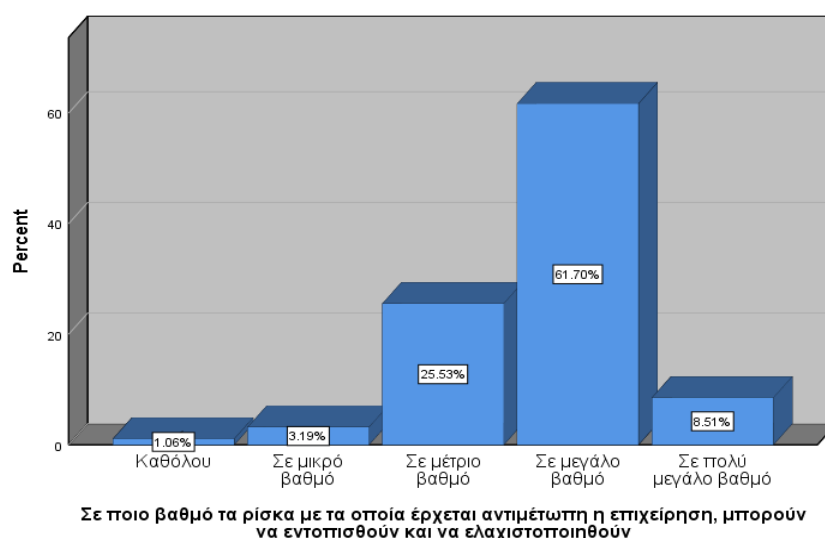
Πίνακας 6 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6

Σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	1.1	1.1	1.1
Σε μικρό βαθμό	3	3.2	3.2	4.3
Σε μέτριο βαθμό	24	25.5	25.5	29.8
Σε μεγάλο βαθμό	58	61.7	61.7	91.5
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	8	8.5	8.5	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Στον Πίνακα 2.1 παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (61,7%) θεωρεί ότι η επιχείρησή τους μπορεί να εντοπίσει τον κίνδυνο και να τον ελαχιστοποίηση σε «Μεγάλο βαθμό», Στη συνέχεια το 25,5% το πιστεύει σε «Μέτριο βαθμό», ενώ ακολουθεί το «Σε πολύ μεγάλο βαθμό» με ποσοστό 8,5%. Στη συνέχεια έχουμε το 3,2% που το πιστεύει «Σε μικρό βαθμό» και τέλος το 1,1% «καθόλου».

Γράφημα 6 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6

Στη συνέχεια στην έβδομη (7^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που η επιχείρηση αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

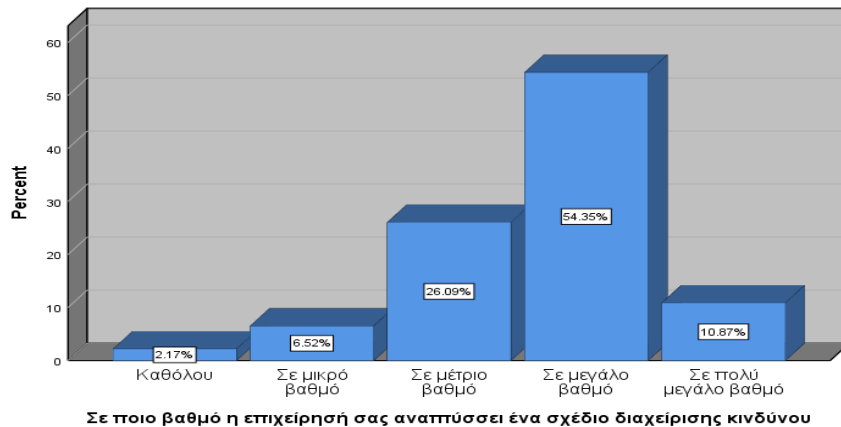
Πίνακας 7 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7

Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	2	2.1	2.2	2.2
	Σε μικρό βαθμό	6	6.4	6.5	8.7
	Σε μέτριο βαθμό	24	25.5	26.1	34.8
	Σε μεγάλο βαθμό	50	53.2	54.3	89.1
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	10	10.6	10.9	100.0
	Total	92	97.9	100.0	
Missing	System	2	2.1		
Total		94	100.0		

Στον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (10,9%) θεωρεί ότι η επιχείρησή τους αναπτύσσει ένα σχέδιο κινδύνου σε «πολύ μεγάλο βαθμό». Στη συνέχεια το 26,1% το πιστεύει σε «Μέτριο βαθμό», ενώ ακολουθεί το «Σε μεγάλο βαθμό» με ποσοστό 54,3%. Στη συνέχεια έχουμε το 6,5% που το πιστεύει «Σε μικρό βαθμό» και τέλος το 2,2% «καθόλου».

Γράφημα 7 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7

Στη συνέχεια στην όγδοη (8^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που η επιχείρηση έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση κινδύνων της εταιρείας παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα.

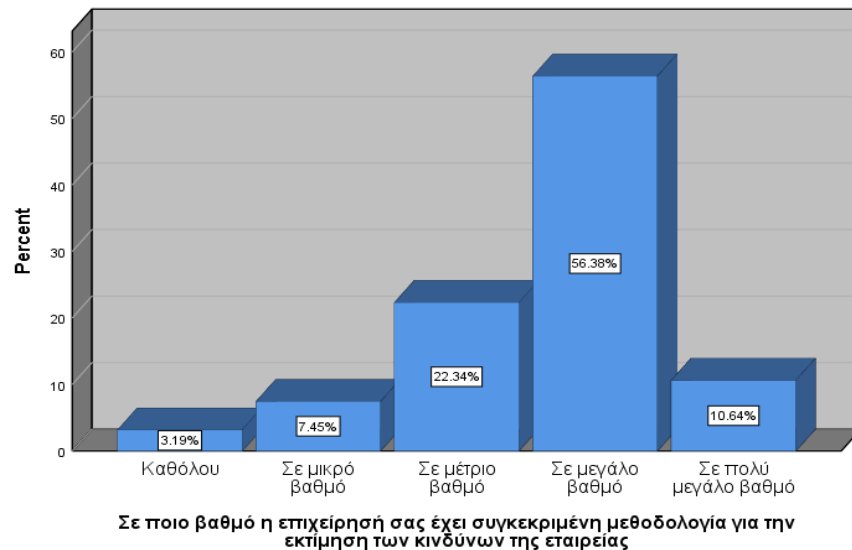
Πίνακας 8 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8

Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	3	3.2	3.2	3.2
Σε μικρό βαθμό	7	7.4	7.4	10.6
Σε μέτριο βαθμό	21	22.3	22.3	33.0
Σε μεγάλο βαθμό	53	56.4	56.4	89.4
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	10	10.6	10.6	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 56,4% θεωρεί ότι η επιχείρηση του αναπτύσσει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση του κινδύνου σε «μεγάλο βαθμό». Το 22,3% το πιστεύει σε «Μέτριο βαθμό», το 10,6% «Σε πολύ μεγάλο βαθμό». Τέλος το 7,4% πιστεύει «Σε μικρό βαθμό» και μόλις το 3,2% «καθόλου».

Γράφημα 8 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8

Ακολουθεί η έννατη (9^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που το σύστημα διαχείρισης κινδύνου είναι τυποποιημένο, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

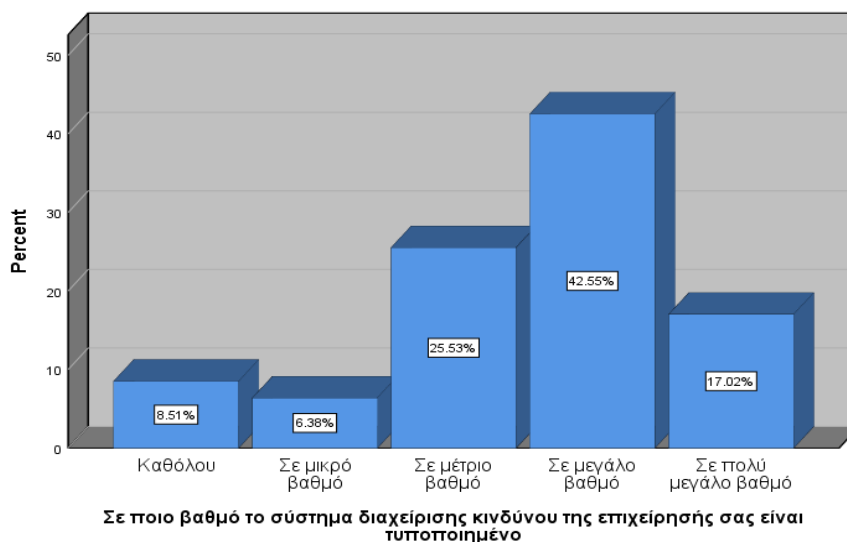
Πίνακας 9 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9

Σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι τυποποιημένο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	8	8.5	8.5	8.5
Σε μικρό βαθμό	6	6.4	6.4	14.9
Σε μέτριο βαθμό	24	25.5	25.5	40.4
Σε μεγάλο βαθμό	40	42.6	42.6	83.0
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	16	17.0	17.0	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (42,6%) θεωρεί ότι η επιχείρησή τους έχει τυποποιημένο σύστημα διαχείρισης κινδύνου σε «μεγάλο βαθμό», το 25,5% σε «μέτριο βαθμό» και ακολουθεί με 17% σε «πολύ μεγάλο βαθμό». Τέλος, το 6,4% το θεωρεί σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 8,5% «καθόλου».

Γράφημα 9 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση

Ακολουθεί η δέκατη (10^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

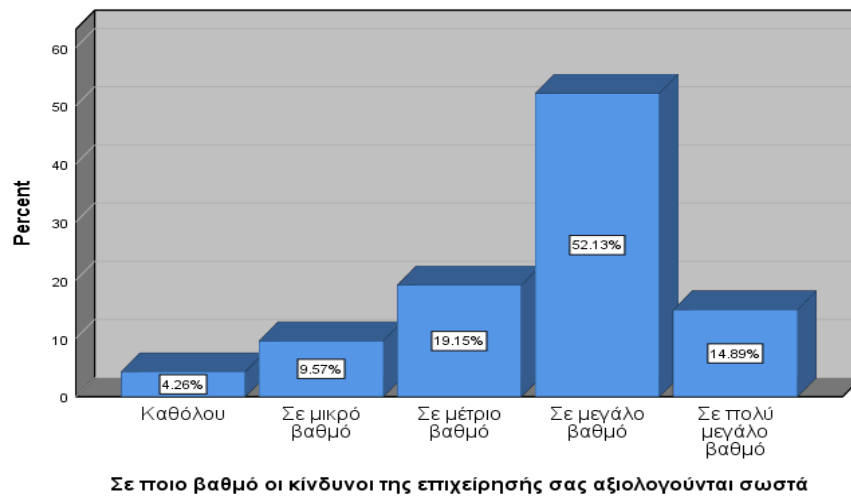
Πίνακας 10 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10

Σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	4	4.3	4.3	4.3
Σε μικρό βαθμό	9	9.6	9.6	13.8
Σε μέτριο βαθμό	18	19.1	19.1	33.0
Σε μεγάλο βαθμό	49	52.1	52.1	85.1
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	14	14.9	14.9	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (52,1%) θεωρεί ότι το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής αξιολογείται σωστά σε «μεγάλο βαθμό» και ένα παρόμοιο ποσοστό (19,1%) σε «μέτριο βαθμό». Ακολουθεί με ποσοστό 14,9% «πολύ μεγάλο βαθμό» και με ποσοστό 9,6% σε «μικρό βαθμό». Τέλος, μόλις το 4,3% τάσσεται στο «καθόλου».

Γράφημα 10 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10

Στη συνέχεια η ενδέκατη (11^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

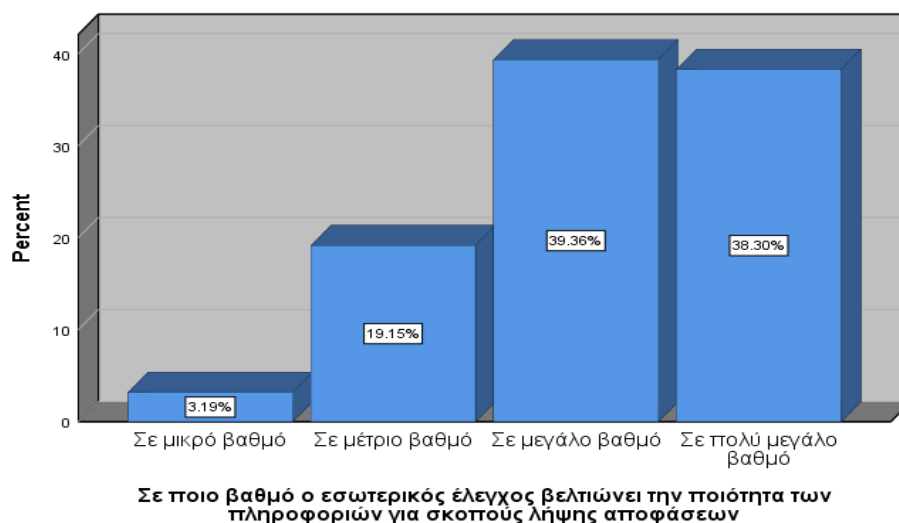
Πίνακας 11 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μικρό βαθμό	3	3.2	3.2	3.2
Σε μέτριο βαθμό	18	19.1	19.1	22.3
Σε μεγάλο βαθμό	37	39.4	39.4	61.7
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	36	38.3	38.3	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (39,4%) θεωρεί ότι η επιχείρησή βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών σε «μεγάλο βαθμό» και το 38,3% σε «πολύ μεγάλο βαθμό», ενώ ακολουθεί με ποσοστό 19,1% σε «μέτριο βαθμό». Τέλος το 19,1% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 3,2% «καθόλου».

Γράφημα 11 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11

Ακολουθεί η δωδέκατη (12^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

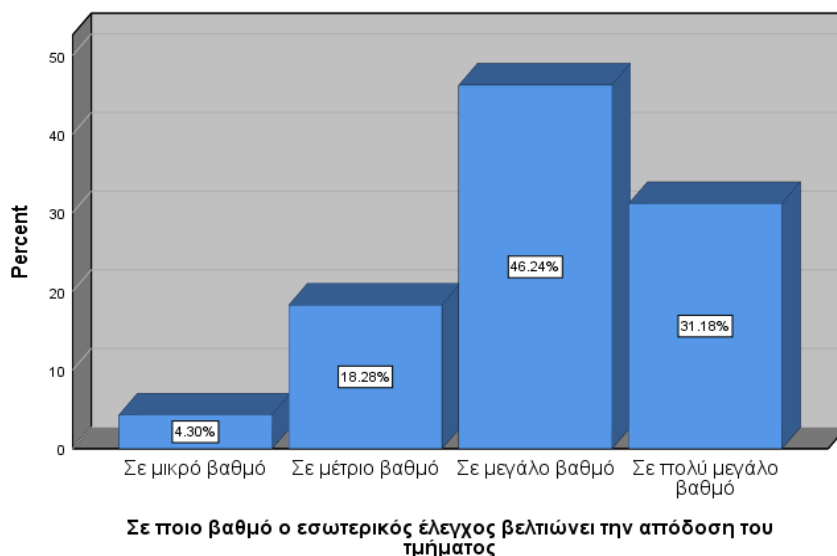
Πίνακας 12 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Σε μικρό βαθμό	4	4.3	4.3	4.3
	Σε μέτριο βαθμό	17	18.1	18.3	22.6
	Σε μεγάλο βαθμό	43	45.7	46.2	68.8
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	29	30.9	31.2	100.0
	Total	93	98.9	100.0	
Missing	System	1	1.1		
Total		94	100.0		

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (46,2%) θεωρεί ότι το ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος σε «μεγάλο βαθμό» και το 31,2% σε «πολύ μεγάλο βαθμό», ενώ ακολουθεί με ποσοστό 18,3% το σε « μέτριο βαθμό». Τέλος, το 4,3% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 0,3% «καθόλου»

Γράφημα 12 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12

Ακολουθεί η Δέκατη Τρίτη (13^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με τη βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

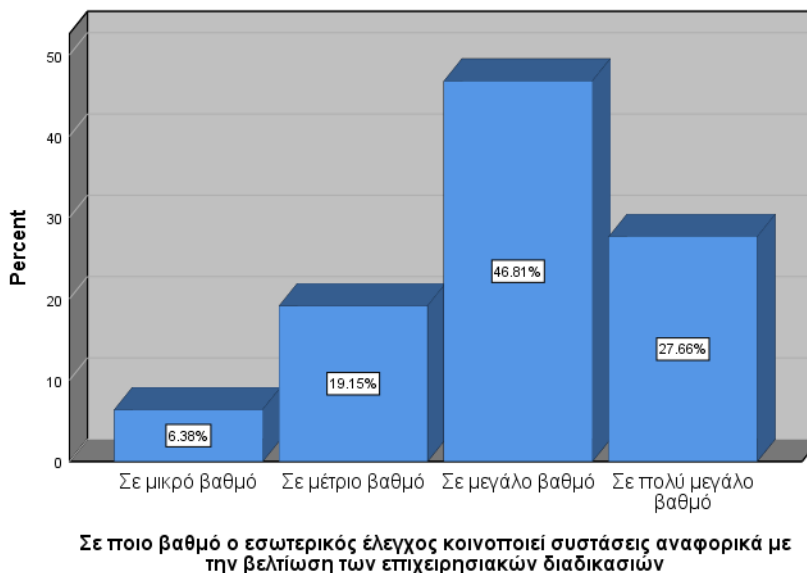
Πίνακας 13 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μικρό βαθμό	6	6.4	6.4	6.4
Σε μέτριο βαθμό	18	19.1	19.1	25.5
Σε μεγάλο βαθμό	44	46.8	46.8	72.3
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	26	27.7	27.7	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (46,8%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών σε «μεγάλο βαθμό» και το 27,7% σε «πολύ μεγάλο βαθμό». Ακολουθεί το 19,1% που το πιστεύει σε «μέτριο βαθμό», το 19,1% σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 6,4% «καθόλου».

Γράφημα 13 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13

Ακολουθεί η Δέκατη τέταρτη (14^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

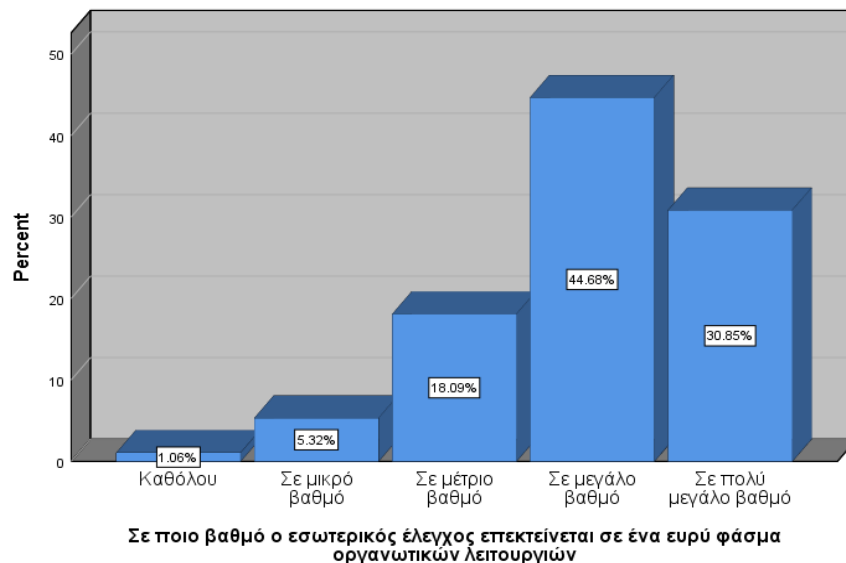
Πίνακας 14 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	1.1	1.1	1.1
Σε μικρό βαθμό	5	5.3	5.3	6.4
Σε μέτριο βαθμό	17	18.1	18.1	24.5
Σε μεγάλο βαθμό	42	44.7	44.7	69.1
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	29	30.9	30.9	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (44,7%) ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών σε «μεγάλο βαθμό», το 30,9% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και ακολουθεί το 18,1% σε «μέτριο βαθμό». Τέλος, το 5,3% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 1,1% «καθόλου».

Γράφημα 14 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14

Ακολουθεί η Δέκατη πέμπτη (15^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

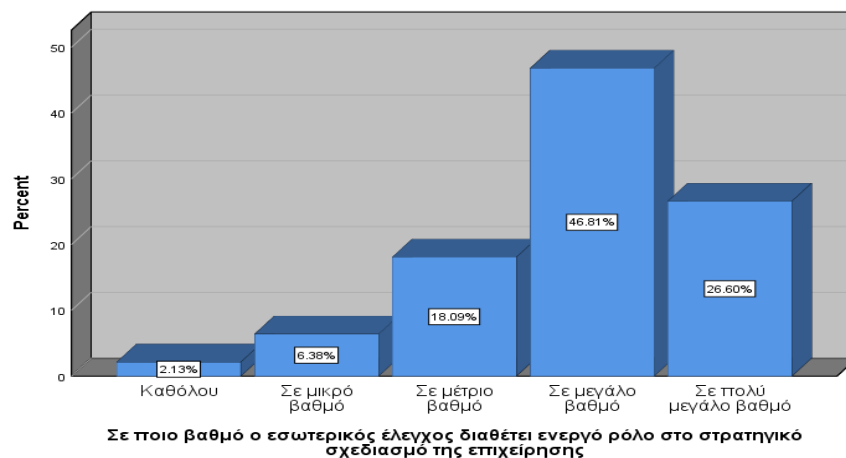
Πίνακας 15 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	2	2.1	2.1	2.1
Σε μικρό βαθμό	6	6.4	6.4	8.5
Σε μέτριο βαθμό	17	18.1	18.1	26.6
Σε μεγάλο βαθμό	44	46.8	46.8	73.4
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	25	26.6	26.6	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (46,8%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο σχεδιασμό της επιχείρησης σε «μεγάλο βαθμό», το 26,6% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 18,1% σε «μέτριο βαθμό ». Τέλος, το 6,4% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 2,1% «καθόλου».

Γράφημα 15 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15

Ακολουθεί η Δέκατη έκτη (16^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οπου υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων , τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

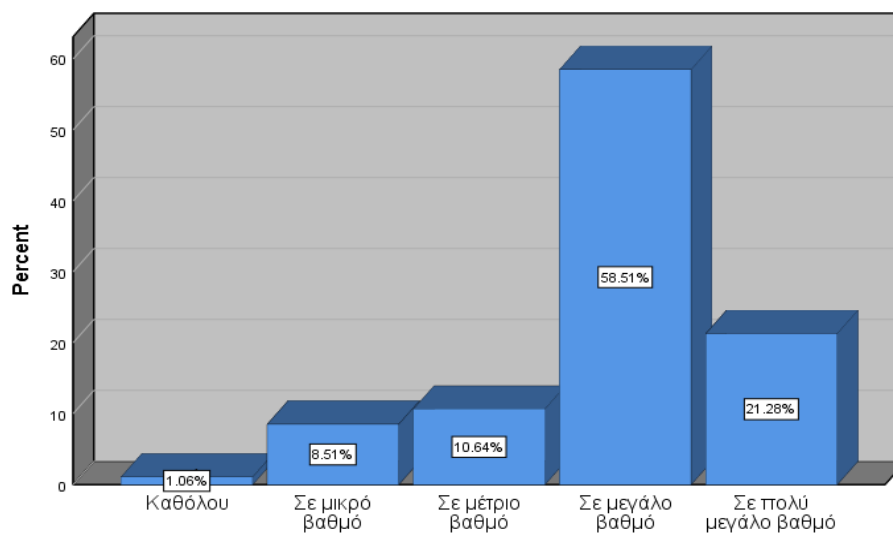
Πίνακας 16 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16

Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	1.1	1.1	1.1
	Σε μικρό βαθμό	8	8.5	8.5	9.6
	Σε μέτριο βαθμό	10	10.6	10.6	20.2
	Σε μεγάλο βαθμό	55	58.5	58.5	78.7
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	20	21.3	21.3	100.0
	Total		94	100.0	100.0

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (58,5%) θεωρεί ότι υπάρχει στενή αλληλεπίδραση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης σε «μεγάλο βαθμό», το 21,3% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 10,6% σε «μέτριο βαθμό». Τέλος το 8,5% το πιστεύει «μικρό βαθμό» και μόλις το 1,1% σε «καθόλου».

Γράφημα 16 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16

Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων

Ακολουθεί η Δέκατη έβδομη (17^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οπου ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

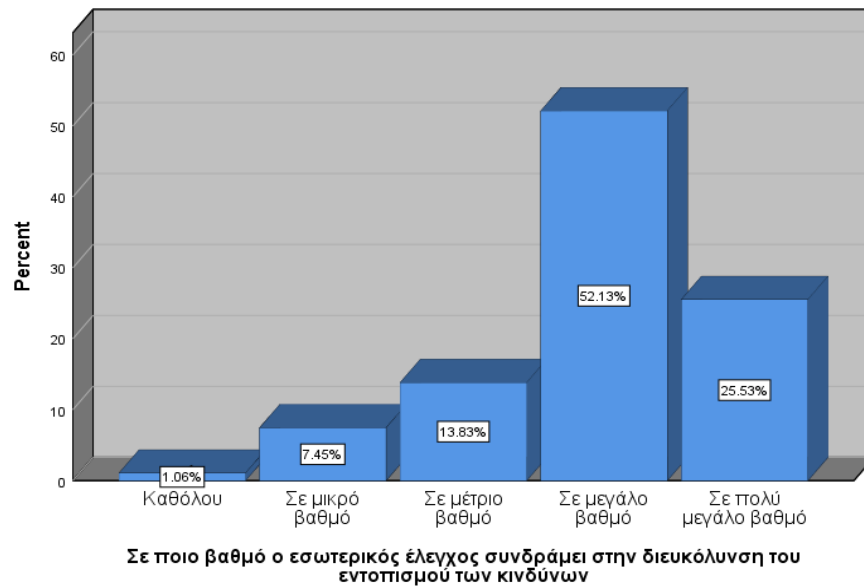
Πίνακας 17 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	1	1.1	1.1	1.1
Σε μικρό βαθμό	7	7.4	7.4	8.5
Σε μέτριο βαθμό	13	13.8	13.8	22.3
Σε μεγάλο βαθμό	49	52.1	52.1	74.5
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	24	25.5	25.5	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (52,1%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων το σε «μεγάλο βαθμό», το 25,5% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 13,8% σε «μέτριο βαθμό» Τέλος, το 7,4% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις 11% «καθόλου»

Γράφημα 17 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17

Ακολουθεί η Δέκατη όγδοη (18^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οπού βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

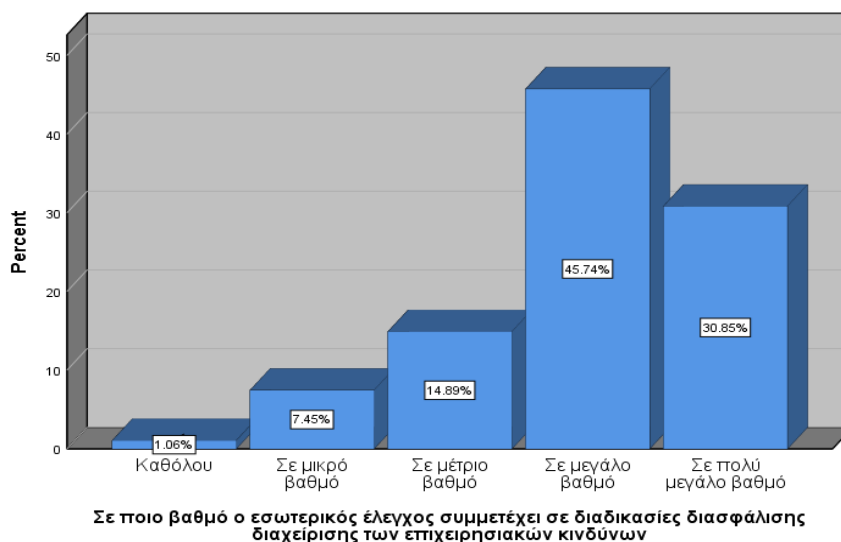
Πίνακας 18 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	1.1	1.1	1.1
	Σε μικρό βαθμό	7	7.4	7.4	8.5
	Σε μέτριο βαθμό	14	14.9	14.9	23.4
	Σε μεγάλο βαθμό	43	45.7	45.7	69.1
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	29	30.9	30.9	100.0
	Total		94	100.0	100.0

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (45,7%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων σε «μεγάλο βαθμό», το 30,9% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και ακολουθεί το 14,9% σε «μέτριο βαθμό». Το 7,4% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και τέλος μόλις το 1,1% «καθόλου».

Γράφημα 18 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18

Ακολουθεί η Δέκατη ένατη (19^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οπού ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

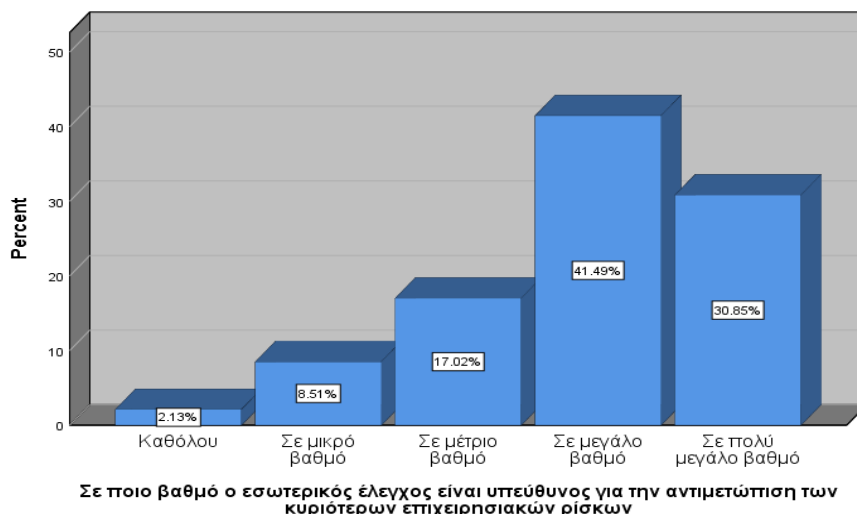
Πίνακας 19 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	2	2.1	2.1	2.1
Σε μικρό βαθμό	8	8.5	8.5	10.6
Σε μέτριο βαθμό	16	17.0	17.0	27.7
Σε μεγάλο βαθμό	39	41.5	41.5	69.1
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	29	30.9	30.9	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (41,5%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων σε «μεγάλο βαθμό», το 30,9% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 17% σε «μέτριο βαθμό ». Τέλος, το 8,5% το θεωρεί σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 2,1% «καθόλου».

Γράφημα 19 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19

Στη συνέχεια στην εικοστή (20^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οπου ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

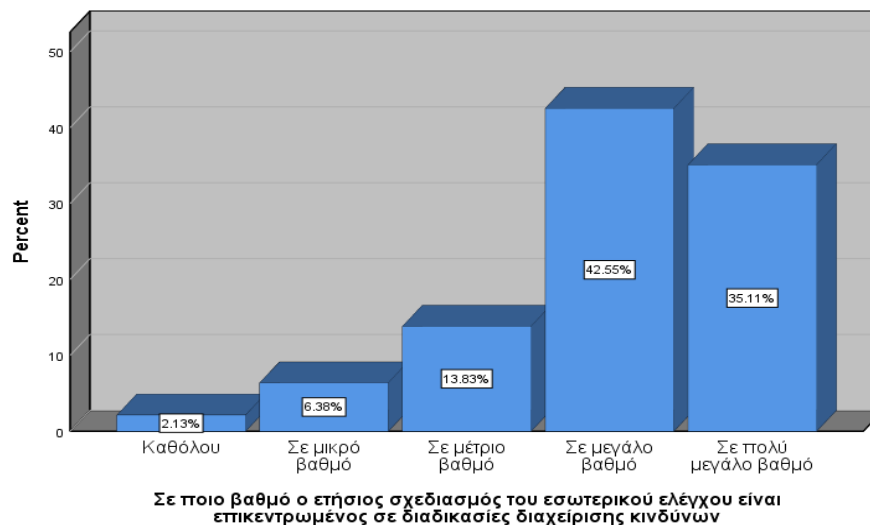
Πίνακας 20 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20

Σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	2	2.1	2.1	2.1
Σε μικρό βαθμό	6	6.4	6.4	8.5
Σε μέτριο βαθμό	13	13.8	13.8	22.3
Σε μεγάλο βαθμό	40	42.6	42.6	64.9
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	33	35.1	35.1	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (42,6%) θεωρεί ότι ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων σε «μεγάλο βαθμό», το 35,1% σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και το 13,8% σε «μέτριο βαθμό ». Το 6,4% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και τέλος μόλις το 2,1% «καθόλου».

Γράφημα 20 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20

Στη συνέχεια στην εικοστή πρώτη (21^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

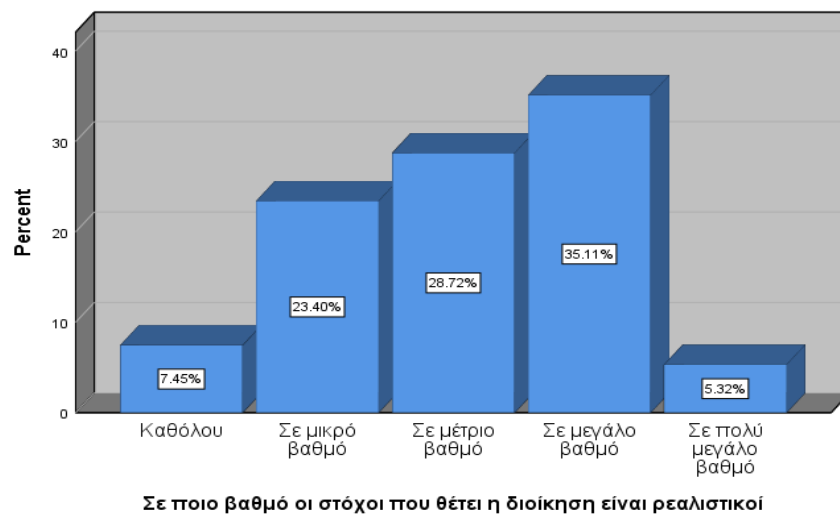
Πίνακας 21 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21

Σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	7	7.4	7.4	7.4
	Σε μικρό βαθμό	22	23.4	23.4	30.9
	Σε μέτριο βαθμό	27	28.7	28.7	59.6
	Σε μεγάλο βαθμό	33	35.1	35.1	94.7
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	5	5.3	5.3	100.0
	Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 35,1% θεωρεί ότι οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί σε «μεγάλο βαθμό», το 28,7% σε «μέτριο βαθμό» και το 5,3% σε «πολύ μεγάλο βαθμό». Τέλος, το 23,4% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 7,4% «καθόλου».

Γράφημα 21 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21

Ακόμη στην εικοστή δεύτερη (22^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

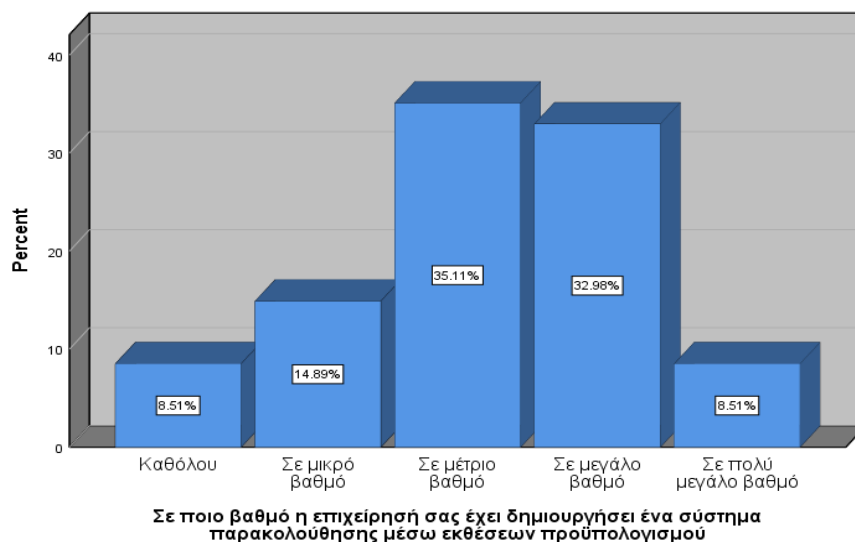
Πίνακας 22 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 22

Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	8.5	8.5	8.5
	Σε μικρό βαθμό	14	14.9	14.9	23.4
	Σε μέτριο βαθμό	33	35.1	35.1	58.5
	Σε μεγάλο βαθμό	31	33.0	33.0	91.5
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	8	8.5	8.5	100.0
Total		94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 35,1% θεωρεί ότι η επιχείρησή έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού σε «μέτριο βαθμό», το 33% σε «μεγάλο βαθμό» και το 14,9% σε «μικρό βαθμό». Το 8,5% το πιστεύει «πολύ μεγάλο βαθμό». και τέλος το 8,5% σε «καθόλου»

Γράφημα 22 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 22

Ακολουθεί η εικοστή τρίτη (23^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

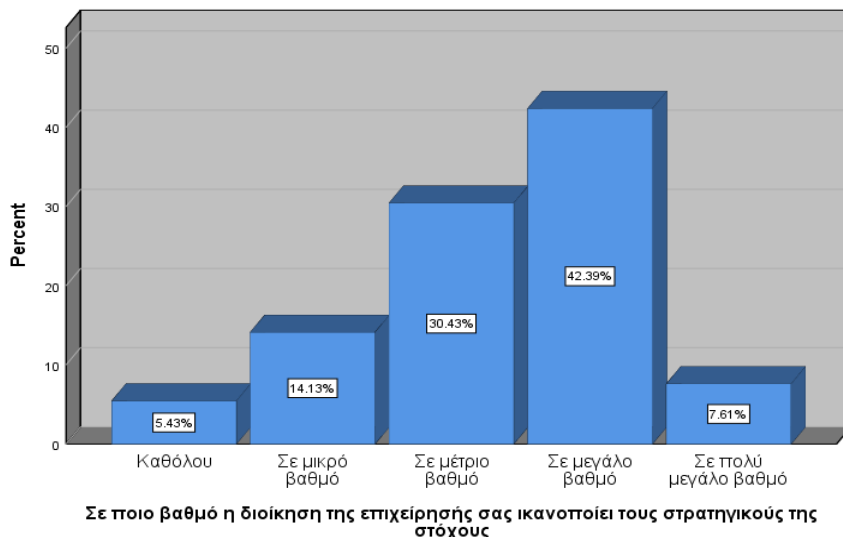
Πίνακας 23 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 23

Σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	5.3	5.4	5.4
	Σε μικρό βαθμό	13	13.8	14.1	19.6
	Σε μέτριο βαθμό	28	29.8	30.4	50.0
	Σε μεγάλο βαθμό	39	41.5	42.4	92.4
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	7	7.4	7.6	100.0
	Total	92	97.9	100.0	
Missing	System	2	2.1		
Total		94	100.0		

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (42,4%) θεωρεί ότι η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους σε «μεγάλο βαθμό», το 30,4% σε «μέτριο βαθμό» και το 14,1% σε «μικρό βαθμό». Τέλος, το 7,6% το πιστεύει σε «πολύ μεγάλο βαθμό » και μόλις το 5,4% «καθόλου».

Γράφημα 23 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 23

Ακολουθεί η εικοστή τέταρτη (24^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

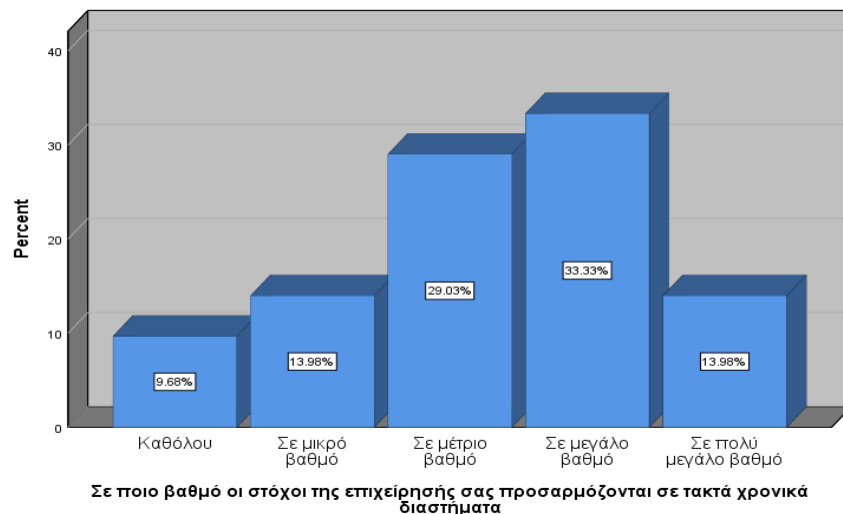
Πίνακας 24 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 24

Σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	9	9.6	9.7	9.7
	Σε μικρό βαθμό	13	13.8	14.0	23.7
	Σε μέτριο βαθμό	27	28.7	29.0	52.7
	Σε μεγάλο βαθμό	31	33.0	33.3	86.0
	Σε πολύ μεγάλο βαθμό	13	13.8	14.0	100.0
	Total	93	98.9	100.0	
Missing	System	1	1.1		
Total		94	100.0		

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 33,3% θεωρεί ότι οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε «μεγάλο βαθμό», το 29% σε «μέτριο βαθμό» και το 14% σε «πάρα πολύ μεγάλο βαθμό». Τέλος, το 14% το πιστεύει σε «μικρό βαθμό» και μόλις το 9,7% «καθόλου».

Γράφημα 24 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 24

Στη συνέχεια στην εικοστή πέμπτη (25^η) ερώτηση, που αφορά το βαθμό όπου οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά, τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα και γράφημα

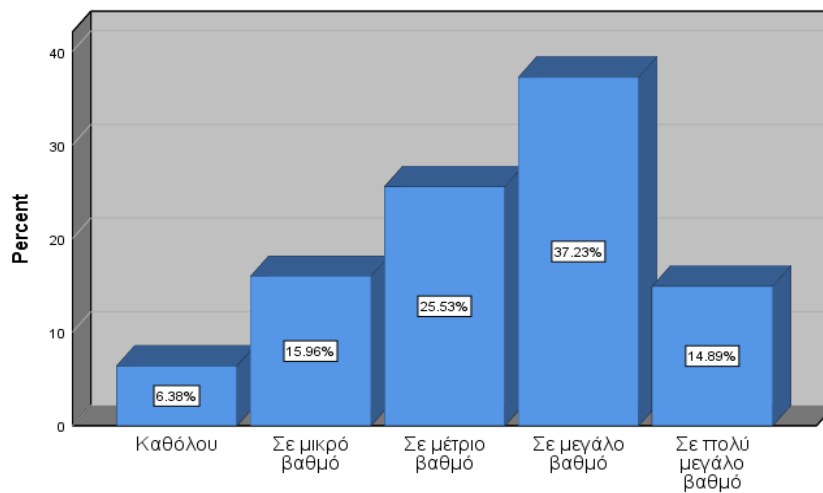
Πίνακας 25 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 25

Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	6	6.4	6.4	6.4
Σε μικρό βαθμό	15	16.0	16.0	22.3
Σε μέτριο βαθμό	24	25.5	25.5	47.9
Σε μεγάλο βαθμό	35	37.2	37.2	85.1
Σε πολύ μεγάλο βαθμό	14	14.9	14.9	100.0
Total	94	100.0	100.0	

Από τον Πίνακα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 37,2% θεωρεί ότι οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά σε «μεγάλο βαθμό», το 25,5% σε «μέτριο βαθμό» και το 16% σε «μικρό βαθμό». Τέλος, το 14,9% το πιστεύει σε «πολύ μεγάλο βαθμό» και μόλις το 6,4% «καθόλου».

Γράφημα 25 Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 25

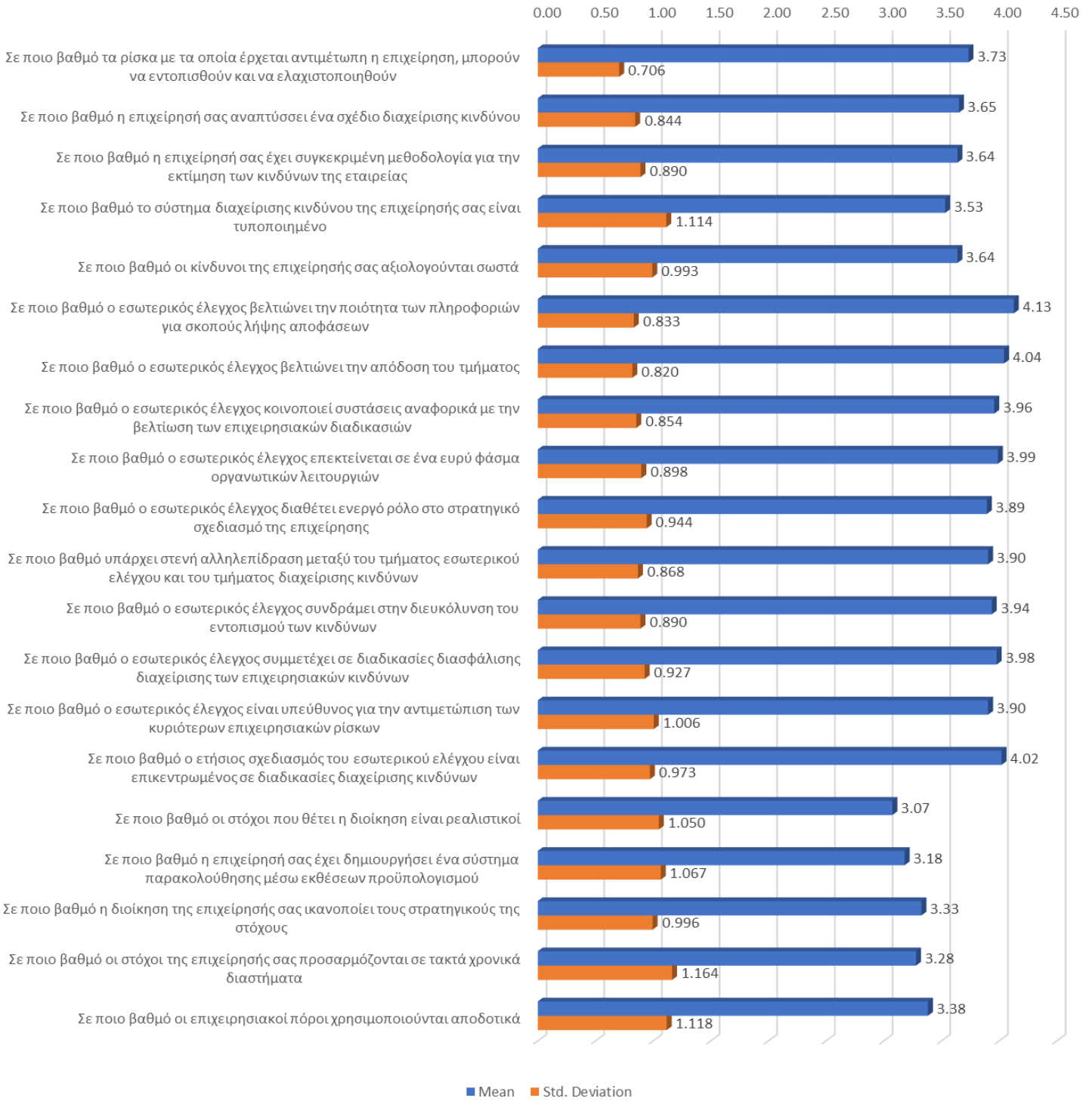
Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά

Πίνακας 26 Μέσοι Όροι Ερωτήσεων

	Mean	Std. Deviation
Σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν	3.73	0.706
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου	3.65	0.844
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας	3.64	0.890
Σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι τυποποιημένο	3.53	1.114
Σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά	3.64	0.993
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων	4.13	0.833
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος	4.04	0.820
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών	3.96	0.854
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών	3.99	0.898
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης	3.89	0.944
Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων	3.90	0.868
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων	3.94	0.890
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων	3.98	0.927
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων	3.90	1.006
Σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων	4.02	0.973
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί	3.07	1.050
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού	3.18	1.067
Σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους	3.33	0.996
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα	3.28	1.164
Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά	3.38	1.118

Γράφημα 26 Μεσοί Όροι Ερωτήσεων

Τίτλος γραφήματος

Από εδώ το 0.899 (KMO) αφού είναι πάνω από 0.7, δείχνει πως τα δεδομένα είναι κατάλληλα για την εφαρμογή της μεθόδου (Factor).

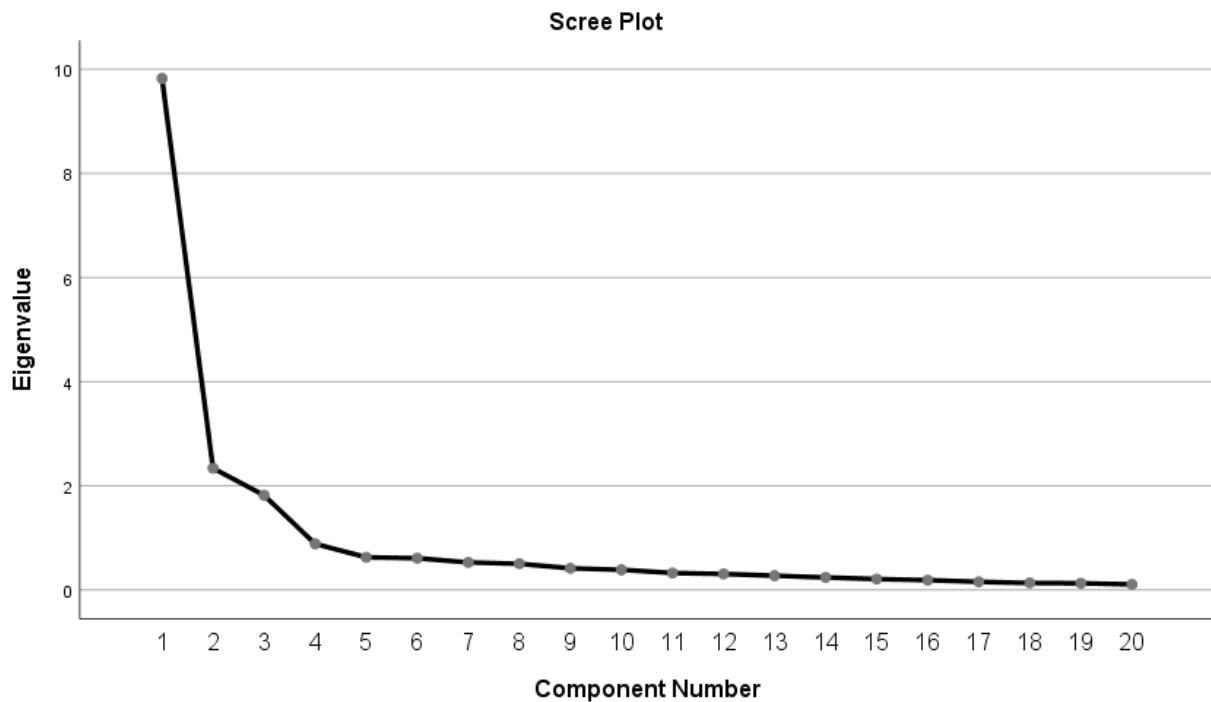
Το sig=0.000 από τον έλεγχο σφαιρικότητας, αφού είναι κάτω από 0.05, δείχνει πως αν εφαρμοστεί η ανάλυση, θα γίνει στατιστικά σημαντική διάκριση των ομάδων (η παραγοντική είναι «χρήσιμη»).

Πίνακας 27 KMO and Bartlett's Test

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.899
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1364.627
	df	190
	Sig.	.000

Από το γράφημα παρακάτω, βλέπουμε πως από τον 4^ο παράγοντα και μετά, η συνεισφορά εισαγωγής νέου παράγοντα είναι πολύ μικρή (κλίση των ευθύγραμμων τμημάτων αρχίζει να μειώνεται πολύ-παράλληλη με τον χχ'). Θεωρητικά από αυτό το γράφημα θα μπορούσαμε να σταματήσουμε στους 2 παράγοντες και όχι στους 4, όμως από τον μεθεπόμενο πίνακα θα δούμε ότι αυτό άξιζε.

Γράφημα 27 Plot

Αυτός ο πίνακας δείχνει το κατά πόσο η κάθε μεταβλητή που συμμετείχε στην ανάλυση, αντιπροσωπεύεται από τον κάθε παράγοντα. Τιμές άνω του 0.3 είναι απόλυτα αποδεκτές και εδώ φαίνεται ότι όλες είναι πάνω από 0.6 το οποίο δείχνει πως όλες οι μεταβλητές χωρίς εξαίρεση αντιπροσωπεύονται καλά από τους τελικούς παράγοντες.

Πίνακας 28 Communalities

Communalities

	Initial	Extraction
Σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν	1.000	.708
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου	1.000	.783
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας	1.000	.774
Σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι τυποποιημένο	1.000	.747
Σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά	1.000	.709
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων	1.000	.720
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος	1.000	.717
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών	1.000	.787
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών	1.000	.752
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης	1.000	.745
Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων	1.000	.778
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων	1.000	.783
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων	1.000	.781
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων	1.000	.742
Σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων	1.000	.745
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί	1.000	.754
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού	1.000	.658
Σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους	1.000	.745
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα	1.000	.767
Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά	1.000	.672

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Επιλέγοντας και σταθεροποιώντας το πλήθος παραγόντων στο 4, παίρνουμε τον παρακάτω πίνακα, ο οποίος μας δείχνει πως η συνολική πληροφορία των αρχικών μεταβλητών, μεταφέρθηκε κατά 74.332% στους τελικούς 4 παράγοντες. Αυτό το νούμερο βιβλιογραφικά αρκεί να είναι πάνω από 50%... Εδώ φαίνεται και η συνεισφορά της εισαγωγής 4^{ov} και όχι 2 παραγόντων, γιατί με τους 2 μόνο παράγοντες θα είχαμε αντιπροσώπευση κατά 60.815%, ενώ με τους 4 έχουμε 74.332%. Εδώ πρέπει να αναφερθεί η φράση «οι 4 παράγοντες ερμηνεύουν αθροιστικά το 74.332% της συνολικής διακύμανσης».

Πίνακας 29 Total Variance Explained

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings ^a
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total
1	9.825	49.127	49.127	9.825	49.127	49.127	7.780
2	2.337	11.687	60.815	2.337	11.687	60.815	5.822
3	1.818	9.090	69.904	1.818	9.090	69.904	6.191
4	.886	4.428	74.332	.886	4.428	74.332	6.862
5	.627	3.135	77.467				
6	.608	3.042	80.510				
7	.529	2.646	83.156				
8	.503	2.513	85.668				
9	.415	2.076	87.745				
10	.385	1.927	89.671				
11	.325	1.627	91.299				
12	.308	1.538	92.837				
13	.273	1.366	94.203				
14	.240	1.201	95.404				
15	.209	1.044	96.448				
16	.188	.940	97.388				
17	.155	.775	98.163				
18	.134	.668	98.831				
19	.128	.639	99.470				
20	.106	.530	100.000				

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. When components are correlated, sums of squared loadings cannot be added to obtain a total variance.

Αυτός ο πίνακας είναι ο πίνακας που δείχνει σε ποιους παράγοντες φορτώνονται οι μεταβλητές. Ουσιαστικά μέσω των συντελεστών φόρτωσης, δημιουργούνται οι ομάδες, οι οποίες είναι ΑΚΡΙΒΩΣ οι ίδιες με αυτές που έχουμε θεωρητικά. Η μόνη εξαίρεση είναι για τη μεταβλητή «Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων», η οποία φορτώνεται καλύτερα στην Β ομάδα στην οποία ΔΕΝ ανήκει θεωρητικά, όμως η διαφορά του συντελεστή φόρτωσης με την Γ ομάδα στην οποία είναι η φυσιολογική της τοποθέτηση είναι ελάχιστη (0.784 στην Β, 0.759 στην Γ). Έτσι, μπορούμε με ευκολία να πούμε ότι μεταφέρουμε τη συγκεκριμένη ερώτηση στην ομάδα που όντως ανήκει και στη θεωρία.

Πίνακας 30 Structure Matrix

Structure Matrix				
	Component			
	1 Β	2 Δ	3 Α	4 Γ
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών	0.877	0.438	0.419	0.632
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών	0.849	0.349	0.523	0.621
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης	0.837	0.335	0.429	0.664
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων	0.826	0.316	0.358	0.356
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος	0.816	0.561	0.386	0.537
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων	0.784	0.359	0.468	0.759
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα	0.416	0.869	0.405	0.426
Σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους	0.484	0.854	0.334	0.412
Σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί	0.257	0.850	0.219	0.199
Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά	0.359	0.816	0.341	0.270
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού	0.441	0.798	0.428	0.430
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο διαχείρισης κινδύνου	0.344	0.375	0.865	0.514
Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας	0.406	0.210	0.863	0.488
Σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι	0.456	0.379	0.825	0.631

τυποποιημένο				
Σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά	0.505	0.469	0.824	0.490
Σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν	0.494	0.353	0.758	0.191
Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων	0.543	0.324	0.554	0.870
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων	0.652	0.477	0.449	0.861
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων	0.732	0.404	0.472	0.841
Σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων	0.763	0.416	0.530	0.782
Extraction Method: Principal Component Analysis.				
Rotation Method: Promax with Kaiser Normalization.				

Επίσης εφαρμόστηκε ένα μοντέλο παλινδρόμησης το οποίο έχει ως εξαρτημένη μεταβλητή το Δ σκορ και ως ανεξάρτητες τα άλλα 3. Όπως δείχνει ο πρώτος πίνακας, η προβλεπτική ισχύς του μοντέλου είναι μέτρια (0.437), ενώ ο δεύτερος πίνακας δείχνει πως προσαρμόζεται με στατιστικά σημαντικό τρόπο στα δεδομένα (έλεγχος καλής προσαρμογής- $p=0.000$). Τέλος, από τον τελευταίο πίνακα των συντελεστών, φάνηκε πως η εξαρτημένη μεταβλητή Δ, προβλέπεται με στατιστικά σημαντικό τρόπο από τα σκορ 1 και 3 ($p=0.000$, $p=0.010$ αντίστοιχα).

Πιο συγκεκριμένα, φάνηκε πως όσο αυξάνεται το 1ο σκορ, τόσο αυξάνεται και το 4ο και όσο αυξάνεται το 3ο σκορ τόσο αυξάνεται και το 4ο.

Πίνακας 31 Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.661 ^a	.437	.417	.76343119

a. Predictors: (Constant), REGR factor score 3 for analysis 1, REGR factor score 2 for analysis 1, REGR factor score 1 for analysis 1

Πίνακας 32 ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	38.460	3	12.820	21.996	.000 ^b
	Residual	49.540	85	.583		
	Total	88.000	88			

a. Dependent Variable: REGR factor score 4 for analysis 1

b. Predictors: (Constant), REGR factor score 3 for analysis 1, REGR factor score 2 for analysis 1, REGR factor score 1 for analysis 1

Πίνακας 33 Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-1.041E-16	.081		.000	1.000
	REGR factor score 1 for analysis 1	.449	.099	.449	4.540	.000
	REGR factor score 2 for analysis 1	.089	.094	.089	.948	.346
	REGR factor score 3 for analysis 1	.251	.096	.251	2.626	.010

a. Dependent Variable: REGR factor score 4 for analysis 1

Κεφάλαιο 6^ο Συμπεράσματα, και προτάσεις για μελλοντικής έρευνας

6.1 Συμπεράσματα

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται η εξαγωγή των συμπερασμάτων, τόσο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, όσο και της εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε. Τέλος, παρουσιάζονται κάποιες προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Η εμπειρική έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων σε εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές, λογιστές, διευθυντές και στελέχη ελληνικών επιχειρήσεων και οργανισμών. Μέσω της παλινδρόμησης που πραγματοποιήθηκε εξετάστηκαν οι κρίσιμες μεταβλητές διαχείρισης κινδύνου με το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης φάνηκε ότι : Όσο πιο πολύ μια επιχείρηση αυξάνει τη διαχείριση κινδύνου τόσο πιο αποτελεσματικοί είναι οι στόχοι της εταιρείας , δηλαδή όσο πιο καλά εντοπίζει η επιχείρηση τα ρίσκα της τόσο πιο αποδοτική είναι . Ακόμα παρατηρήσαμε πώς όσο πιο καλά συνεργάζεται το τμήμα εσωτερικού ελέγχου με το τμήμα της διαχείρισης κινδύνου τόσο πιο αποδοτική είναι η επιχείρηση δηλαδή όσο πιο πολύ αλληλοεπιδρούν τα δύο τμήματα τόσο πιο αποδοτική είναι η επιχείρηση .

Παρατηρούμε ότι τα αποτελέσματα τις έρευνας είναι παρόμοια με της έρευνα που έκαναν οι Goodwin Stewart & Kent 2006 όπου μελέτησαν το ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στις εισηγμένες Αυστραλιανές επιχειρήσεις όπου , τα αποτελέσματα τις έρευνας ανέδειξαν ότι υπάρχει μεγάλη σχέση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνου και ολοκληρώνοντας διαπίστωσαν πως η συσχέτιση μεταξύ της εταιρικής διακυβέρνησης και του εσωτερικού ελέγχου δεν ήταν τόσο ισχυρή .

Ακόμα παρατηρούμε ότι η ερευνά μας είναι παρόμοια με την έρευνα του Mardessi & Ben Arab (2018) όπου προσπάθησαν να αναδείξουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της εφαρμογής ενός συστήματος διαχείρισης κινδύνου σε επιχειρήσεις της Τυνησίας. Οπού τα

αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων, και η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος σχετίζεται στατιστικά σημαντικά και θετικά με την ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου και υπεύθυνου ανάλυσης κινδύνου, ενώ εξαρτάται και από τον τύπο και το μέγεθος της εταιρίας . Όπως παρατηρούμε και παρόμοια θετική συσχέτιση στη συγκεκριμένη έρευνα .

Ακόμα σε έρευνα που έγινε από τον Drogalas et al. (2017) όπου προσπάθησε να ερευνήσει τους προσδιοριστικούς παράγοντες που συνδέονται με την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου από τις επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας ήταν παρόμοια με τις συγκεκριμένης και αποδεικνύει ότι η εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου που βασίζεται στη διαχείριση κινδύνου σχετίζεται θετικά και στατιστικά σημαντικά με την διαχείριση κινδύνου που εφαρμόζει η επιχείρηση. Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό ότι η σύνδεση της διαχείρισης κινδύνου με τον εσωτερικό έλεγχο είναι μεγίστης σημασίας για την επιτυχία της επιχείρησης

Αντίστοιχα σε έρευνα του Iskandar et.al (2018) σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τη διαχείριση επιχειρησιακού κινδύνου σε εισηγμένες επιχειρήσεις της Μαλαισίας ,οπού σαν σκοπό είχε σαν αποτέλεσμα τη θετική συσχέτιση μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και του επιχειρησιακού κινδύνου μέσω ενός οργανωμένου συστήματος ελέγχου .

6.2 Προτάσεις μελλοντικής έρευνας

Με γνώμονα όλα τα παραπάνω προτείνεται η διεξαγωγή μελλοντικών εμπειρικών ερευνών σε μεγαλύτερο δείγμα ερωτηθέντων, όχι μόνο σε ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και σύγκριση της συμβολής του τμήματος διαχείρισης κινδύνου ως προς το μέγεθος της επιχείρησης, ακόμα η έρευνα έγινε με κλειστού τύπου ερωτήσεις, οπότε δεν επιτρέπει την συλλογή περαιτέρω πληροφοριών από τους συμμετέχοντες, ακόμα σε μελλοντικές έρευνες καλό θα ήταν να γνωρίζουμε αν είναι εισηγμένες επιχειρήσεις ή όχι εφόσον στον τομέα των εισαγμένων επιχειρήσεων η διαχείριση κινδύνου διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην διασφάλιση των μετόχων και της κοινωνίας. Τέλος οι επόμενες έρευνες θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν περισσότερες μεταβλητές εμπλουτίζοντας τις κρίσιμες μεταβλητές του μοντέλου.

Εν τέλει, η παρούσα εμπειρική έρευνα σε συνάφεια με την βιβλιογραφική επισκόπηση, αναδεικνύει τους παράγοντες που επηρεάζουν την αποτελεσματική διαχείριση του επιχειρησιακού κινδύνου, η οποία αποτελεί μια δομημένη ελεγκτική μεθοδολογία που επιτρέπει στον εσωτερικό έλεγχο σε συνδυασμό με την διαχείριση κινδύνου να ασκεί τον συμβουλευτικό ρόλο του μέσω της παροχής διαβεβαιώσεων ως προς την αποτελεσματικότητα της ορθής διαχείρισης κινδύνου και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, η ευθύνη των οποίων παραμένει στις διοικήσεις των οργανισμών.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αληφαντής, Γ. (2019). *Ελεγκτική*. Εκδόσεις Πάμισος.

Γναρδέλλης, Χ. (2013). *Ανάλυση δεδομένων με το IBM SPSS Statistics 21*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Δήμου, Ν. (2000). *Ελεγκτική I Βασικές Αρχές Γενικής και Τραπεζικής Ελεγκτικής*. Αθήνα.

Νεκτάριος, Μ. (2016), *Μεθοδολογία διαχείρισης κινδύνων επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Παπαστάθης, Π. (2014). *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος και η πρακτική εφαρμογή του*. Αθήνα: Εκδόσεις Αυτοέκδοση.

Ξενόγλωσση

Abdullah, A., & Al-Araj, R. (2011). Traditional Audit versus Business Risk Audit: A Comparative Study—Case of Jordan. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 40(1), 74-91.

Abidin, N. H. Z. (2017). Factors influencing the implementation of risk-based auditing. *Asian Review of Accounting*.

Abuazza, W. O., Mihret, D. G., James, K., & Best, P. (2015). The perceived scope of internal audit function in Libyan public enterprises. *Managerial Auditing Journal*.

Ahmad, R. A. R., Abdullah, N., Jamel, N. E. S. M., & Omar, N. (2015). Board characteristics and risk management and internal control disclosure level: Evidence from malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 31, 601-610.

Al Sawalqa, F., & Qtish, A. (2012). Internal control and audit program effectiveness: Empirical evidence from Jordan. *International business research*, 5(9), 128.

Al Sawalqa, F., & Qtish, A. (2012). Internal control and audit program effectiveness: Empirical evidence from Jordan. *International business research*, 5(9), 128.

- Ashbaugh-Skaife, H., Collins, D. W., Kinney Jr, W. R., & LaFond, R. (2009). The effect of SOX internal control deficiencies on firm risk and cost of equity. *Journal of Accounting research*, 47(1), 1-43.
- Audit, A. I. C. P. A., & Guide, A. (2007). *Brokers and Dealers in Securities* (Doctoral dissertation, University of Mississippi).
- Ayagre, P., Appiah-Gyamerah, I., & Nartey, J. (2014). The effectiveness of Internal Control Systems of banks. The case of Ghanaian banks. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 4(2), 377.
- Badr, H. S., Du, H., Marshall, M., Dong, E., Squire, M. M., & Gardner, L. M. (2020). Association between mobility patterns and COVID-19 transmission in the USA: a mathematical modelling study. *The Lancet Infectious Diseases*, 20(11), 1247-1254.
- Balikov, H. R. (1996). The value of “EHS auditing” in the United States: Making sense out of the current chaos. *Environmental Quality Management*, 6(1), 23-26.
- Barlow, D. (1993). The evolution of risk management. *Risk Management*, 40(4), 38.
- Brown, N. C., Pott, C., & Wömpener, A. (2014). The effect of internal control and risk management regulation on earnings quality: Evidence from Germany. *Journal of accounting and public policy*, 33(1), 1-31.
- Chambers, A., & Rand, G. (2011). *The operational auditing handbook: auditing business and IT processes*. John Wiley & Sons.
- Chen, H., Yang, D., Zhang, J. H., & Zhou, H. (2020). Internal controls, risk management, and cash holdings. *Journal of Corporate Finance*, 64, 101695.
- Crawford, M., & Stein, W. (2002). Auditing Risk Management: Fine in Theory but who can do it in Practice?. *International Journal of Auditing*, 6(2), 119-131.
- Dănescu, T., Prozan, M., & Dănescu, A. C. (2012). The role of the risk management and of the activities of internal control in supplying useful information through the accounting and fiscal reports. *Procedia Economics and Finance*, 3, 1099-1106.

Dănescu, T., Prozan, M., Danescu, A., & Prozan, R. D. (2013). THE INFORMATIONAL RISK–OPERATIONAL RESEARCH OVER THE NET ACCOUNTING RESULT. *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 15(2), 503-512.

Drogalas, G., & Siopi, S. (2017). Risk management and internal audit: Evidence from Greece. *Risk Governance and Control: Financial Markets & Institutions*, 7(3), 104-110.

Drogalas, G., Pazarskis, M., Anagnostopoulou, E., & Papachristou, A. (2017). The effect of internal audit effectiveness, auditor responsibility and training in fraud detection. *Accounting and Management Information Systems*, 16(4), 434-454.

Ejoh, N. O., & Ejom, P. E. (2014). The effect of internal audit function on the financial performance of tertiary institutions in Nigeria. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 2(10), 1-14.

Goodwin-Stewart, J., & Kent, P. (2006). Relation between external audit fees, audit committee characteristics and internal audit. *Accounting & Finance*, 46(3), 387-404.

Ibrahim, M. (2017). Determinants of Accounting Structure in Small and Medium Enterprises: Empirical Evidence from Bauchi State. *International Journal of Operational Research in Management, Social Sciences & Education*, 3(2).

Iskandar, T. M., Jamil, A., Yatim, P., & Sanusi, Z. M. (2018). The role of internal audit and audit committee in the implementation of enterprise risk management. *International Journal of Business and Globalisation*, 21(2), 239-260.

Karagiorgos, T., Drogalas, G., & Giovanis, N. (2011). Evaluation of the effectiveness of internal audit in Greek Hotel Business. *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 4(1), 19-34.

Mao, M. Q., & Yu, Y. (2015). Analysts' cash flow forecasts, audit effort, and audit opinions on internal control. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42(5-6), 635-664.

Mardessi, S. M., & Arab, S. D. B. (2018). Determinants of ERM implementation: the case of Tunisian companies. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.

Merna, T., Chu, Y., & Al-Thani, F. F. (2010). *Project finance in construction: A structured guide to assessment*. John Wiley & Sons.

Meshari, A. H., & Epling, W. S. (2009). The effects of regeneration-phase CO and/or H₂ amount on the performance of a NOX storage/reduction catalyst. *Applied Catalysis B: Environmental*, 89(3-4), 315-325.

Ramos, M. J. (2006). *How to comply with Sarbanes-Oxley section 404: assessing the effectiveness of internal control*. John Wiley & Sons.

Rice, S. C., & Weber, D. P. (2012). How effective is internal control reporting under SOX 404? Determinants of the (non-) disclosure of existing material weaknesses. *Journal of Accounting Research*, 50(3), 811-843.

Sarens, G. (2009). Internal auditing research: Where are we going? Editorial. *International Journal of Auditing*, 13(1), 1-7.

Sarens, G., & De Beelde, I. (2006). The relationship between internal audit and senior management: A qualitative analysis of expectations and perceptions. *International Journal of Auditing*, 10(3), 219-241.

Silva, E. S., Wu, Y., & Ojiako, U. (2013). Developing risk management as a competitive capability. *Strategic Change*, 22(5-6), 281-294.

West, L. (2004). Audit and Accounting Manual, Nonauthoritative Practice Aids, as of July 1, 2004.

Xiwen, L., Xu, D., & Shiyu, S. (2021). Research on the Internal Control Problems Faced by the Financial Sharing Center in the Digital Economy Era1—An example of Financial Sharing Center of H Co. Ltd. *Procedia Computer Science*, 187, 158-163.

Ιστοσελίδες

<https://onlinelibrary.wiley.com/>

<https://taylorandfrancis.com/>

<https://www.degruyter.com/journal/key/acl/html>

<https://www.emerald.com/insight/>

<https://www.sciencedirect.com/journal/advances-in-accounting>

<https://www.tandfonline.com/toc/raae20/current>

<https://www.wiley.com/en-gb>

Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης

«Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/ δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης».

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Factors affecting the effective management of business risk. The role of internal control)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αξιότιμε Κύριε , Αξιότιμη Κυρία ,

Το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αποτελεί μέρος της έρευνας που πραγματοποιείται στα πλαίσια της διπλωματικής μου εργασίας στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα Σπουδών "Π.Μ.Σ. στη Φορολογική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων"

Η συμμετοχή σας, είναι προαιρετική και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι ανώνυμη. Οι απαντήσεις σας είναι εμπιστευτικές εξασφαλίζοντας το ιδιωτικό σας απόρρητο και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τον σκοπό της έρευνας.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο σας!

ΜΕΡΟΣ 1ο : Γενικές Προσωπικές Ερωτήσεις

Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της επιχείρησής σας

- Εμπορική
- Βιομηχανική
- Παροχής Υπηρεσιών
- Άλλο

Ηλικία

- 18-30
- 31-40
- 41-50
- >50

Επίπεδο σπουδών

- Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ
- Απόφοιτος Μεταπτυχιακού
- Απόφοιτος Διδακτορικού

Θέση ευθύνης που κατέχετε

- Λογιστής - Βοηθός Λογιστή
- Εσωτερικός Ελεγκτής
- Εξωτερικός Ελεγκτής
- Διοικητικό Στέλεχος
- Υπεύθυνος Διαχείρισης Κινδύνων

Συνολική Προϋπηρεσία (σε έτη)

- 0-5
- 6-10
- 11-20
- >20

ΜΕΡΟΣ 2ο : Ερωτήσεις Διαχείρισης Κινδύνου

Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις με την εξής επεξήγηση βαθμολόγησης

1=Καθόλου

2=Σε μικρό βαθμό

3=Σε μέτριο βαθμό

4=Σε μεγάλο βαθμό

5=Σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό

	1	2	3	4	5
<ul style="list-style-type: none"> • Σε ποιο βαθμό τα ρίσκα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επιχείρηση, μπορούν να εντοπισθούν και να ελαχιστοποιηθούν					
<ul style="list-style-type: none"> • Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας αναπτύσσει ένα σχέδιο					

διαχείρισης κινδύνου					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει συγκεκριμένη μεθοδολογία για την εκτίμηση των κινδύνων της εταιρείας 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό το σύστημα διαχείρισης κινδύνου της επιχείρησής σας είναι τυποποιημένο 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό οι κίνδυνοι της επιχείρησής σας αξιολογούνται σωστά 					
ΜΕΡΟΣ3ο : Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου					
<p>Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις με την εξής επεξήγηση βαθμολόγησης</p> <p>1=Καθόλου</p> <p>2=Σε μικρό βαθμό</p> <p>3=Σε μέτριο βαθμό</p> <p>4=Σε μεγάλο βαθμό</p> <p>5=Σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό</p>					
	1	2	3	4	5
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την ποιότητα των πληροφοριών για σκοπούς λήψης αποφάσεων 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος βελτιώνει την απόδοση του τμήματος 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος κοινοποιεί συστάσεις αναφορικά με την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οργανωτικών λειτουργιών 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ενεργό ρόλο στο στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης 					
<ul style="list-style-type: none"> 					
ΜΕΡΟΣ4ο : Εσωτερικός έλεγχος και διαχείρισή κίνδυνου					
Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις με την εξής επεξήγηση βαθμολόγησης					

1=Καθόλου 2=Σε μικρό βαθμό 3=Σε μέτριο βαθμό 4=Σε μεγάλο βαθμό 5=Σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό					
	1	2	3	4	5
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό υπάρχει στενή αλληλεπίδραση μεταξύ του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και του τμήματος διαχείρισης κινδύνων 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην διευκόλυνση του εντοπισμού των κινδύνων 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμμετέχει σε διαδικασίες διασφάλισης διαχείρισης των επιχειρησιακών κινδύνων 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση των κυριότερων επιχειρησιακών ρίσκων 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό ο ετήσιος σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου είναι επικεντρωμένος σε διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων 					
ΜΕΡΟΣ5ο : Εσωτερικό Περιβάλλον Επιχείρησης					
Παρακαλώ απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις με την εξής επεξήγηση βαθμολόγησης					
1=Καθόλου 2=Σε μικρό βαθμό 3=Σε μέτριο βαθμό 4=Σε μεγάλο βαθμό 5=Σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό					
	1	2	3	4	5
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό οι στόχοι που θέτει η διοίκηση είναι ρεαλιστικοί 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό η επιχείρησή σας έχει δημιουργήσει ένα σύστημα 					

παρακολούθησης μέσω εκθέσεων προϋπολογισμού					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό η διοίκηση της επιχείρησής σας ικανοποιεί τους στρατηγικούς της στόχους 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό οι στόχοι της επιχείρησής σας προσαρμόζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα 					
<ul style="list-style-type: none"> Σε ποιο βαθμό οι επιχειρησιακοί πόροι χρησιμοποιούνται αποδοτικά 					